

Martta Laaksonen

Ten Commandments in a Child's Everyday Life

A Tool for an Educator to Support a Child's Moral
Development

Helsinki Metropolia University of Applied Sciences
Bachelor of Social Services

Degree Programme in Social Services

Bachelor's Thesis

Autumn 2012

Author(s) Title	Martta Laaksonen Ten Commandments in a Child's Everyday Life – A Tool for an Educator to Support a Child's Moral Development
Number of Pages Date	37 pages + 5 appendices Autumn 2012
Degree	Bachelor of Social Services
Degree Programme	Degree Programme in Social Services
Specialisation option	Early Childhood Education
Instructor(s)	Terhi Salokannel-Stenberg, Senior Lecturer Mai Salmenkangas, Head of Degree Programme in Social Services
<p>This functional final thesis was done in co-operation with the Lutheran Evangelical Association of Finland (LEAF). The aim of the thesis was to provide a tool for Sunday school teachers and other educators to support a child's moral development. The moral view in the Ten Commandments in a Child's Everyday Life curriculum is based on the Bible and Lutheran doctrine about the Ten Commandments. As the main method the curriculum presents ten imaginative stories from the everyday lives of children, giving examples of how the Commandments could be encountered in a child's life. In addition, the curriculum provides paper puppets with background scenes and symbol cards to go along with the stories, as well as suggestions for the teachers for songs and crafts.</p> <p>The theoretical framework of this thesis is the moral development of children. The different parts of the curriculum have been planned to teach the Ten Commandments through methods that are suitable for children under seven years old. The aim of keeping the full Lutheran Catechismal form of the Commandments set a real challenge for the curriculum targeting children of a wide age range. Therefore, the curriculum was developed even further during the process of the thesis to better meet the developmental needs of different age groups.</p> <p>The product was tested in two testing rounds in several different groups: in the first round in a LEAF's family camp and in one Sunday school group, in the second round in two LEAF's Sunday school groups. Based on the feedback received from the second round of testing, the material was found to be supportive for the moral development of children. However, the whole extent of the curriculum was not tested in the second round. Therefore, the feedback cannot be fully applied to the material.</p> <p>The tool also received developmental ideas that were not implemented as a part of this thesis process. However, these ideas can be used as the starting point for further development in the future. The feedback gave ideas for how the curriculum could be developed to make it even more suitable for the youngest children in the group. Ideas were also given to make the material more organized and manageable for such a short lesson time.</p>	
Keywords	Ten Commandments, moral development, curriculum

	<p>Martta Laaksonen Kymmenen käskyä lapsen arjessa – Apuväline tukemaan lapsen moraalista kehitystä</p> <p>37 sivua + 5 liitettä Syksy 2012</p>
Tutkinto	Sosionomi (AMK)
Koulutusohjelma	Degree Programme in Social Services
Suuntautumisvaihtoehto	Varhaiskasvatus
Ohjaaja(t)	lehtori Terhi Salokannel-Stenberg Degree Programme of Social Services – koulutusvastaava Mai Salmenkangas
<p>Tämä toiminnallinen opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen (Sley) kanssa. Työn tavoitteena oli tarjota apuväline pyhäkoulunopettajille ja muille kasvattajille tukemaan lapsen moraalista kehitystä. Moraalinen näkökulma Kymmenen käskyä lapsen arjessa -materiaali perustuu Raamattuun ja luterilaiseen oppiin kymmenestä käskystä. Apuväline perustuu metodeiltaan suurelta osin kymmeneen kuviteltuun tarinaan liittyen lapsen jokapäiväiseen elämään ja siihen, miten käskyt voisivat mahdollisesti tulla esille heidän arjessaan. Lisäksi materiaali sisältää paperinuket, taustamaisemia ja symbolikortteja liittyen kertomuksien tapahtumiin, sekä ehdotuksia opettajille lauluiksi ja askarteluiksi.</p> <p>Tämän työn teoreettinen viitekehys on lapsen moraalinen kehitys. Kymmenen käskyä on pyritty opettamaan lapsille materiaalin eri osien kautta käyttämällä opetusmetodeja jotka soveltuvat alle seitsemänvuotiaille lapsille. Käskyjen Luterilaisen Katekismus muodon pitäminen osana materiaalia loi haasteen materiaalin luomiseen niin laajalle ikähaarukalle. Näin ollen materiaalia kehitettiin opinnäytetyöprosessin aikana, jotta se vastaisi kohderyhmän eri kehitysvaiheita paremmin.</p> <p>Materiaali testattiin kahdessa erässä erilaisissa ryhmissä: ensimmäisessä osiossa SLEYN perheleirillä ja pyhäkouluryhmässä, toisella testauskierroksella kahdessa SLEYN pyhäkouluryhmässä. Toisen erän palautteen perusteella Kymmenen käskyä lapsen arjessa -materiaali tukee lapsen moraalista kehitystä. Materiaalia ei kuitenkaan arvioitu kokonaisuudessa toisella testauskierroksella, mikä vähentää arvion yleistettävyyttä.</p> <p>Opetusmateriaali sai myös palautetta, jonka ideoita ei toteutettu osana tämän opinnäytetyön valmistus ja kehitys prosessia. Ideat voivat kuitenkin toimia hyvinä lähtökohtina materiaalin edelleen kehittämisen tulevaisuudessa. Palaute antoi ideoita materiaalin kehittämiseen niin, että se vastaisi yhä paremmin lapsiryhmän nuorimpien jäsenien kehitystasoa. Toinen palautetta saanut kehittämiskokonaisuus koski materiaalin järjestämistä ja muotoilua niin, että se olisi helpompi käyttää lyhyessä pyhäkoulutuokiossa.</p>	
Avainsanat	Kymmenen käskyä, moraalinen kehitys, opetusmateriaali

Content

1	Introduction	1
2	Description of the Target Group	2
2.1	LEAF as a working life partner	3
2.1.1	Previous Sunday school materials on the Ten Commandments in the LEAF	4
2.2	Children as the target group	4
3	Different Goals of Religious Education	5
4	Moral Development of Children	6
5	Aim of the Curriculum	8
6	Methods of the Curriculum	9
6.1	Storytelling	10
6.2	Songs and prayer	10
6.3	Crafts	12
6.4	Instructions	12
7	Process of the Ten Commandments Material	13
7.1	Choosing the topic	13
7.2	Choosing the way of implementing the idea	15
7.2.1	The process of writing the stories	15
7.2.2	The process of creating the visual elements	16
7.2.3	The process of choosing the music	17
7.2.4	The process of creating the craft activity	18
7.3	Testing the product	20
7.3.1	Planning the testing	20
7.3.2	Informing the parents about the testing	21
7.3.3	First round of testing	22
7.3.4	Second round of testing	23
7.4	Evaluation of the product	24
7.5	Developmental ideas from the feedback for the future	27
7.6	Distribution	28

8	Ethical Questions and Reliability	29
9	Discussion.....	30

Appendices

Appendix 1. Example Information sheet for the parents

Appendix 2. Feedback form for the first round of testing sessions

Appendix 3. Feedback form for the second round of testing sessions

Appendix 4. Product (Part 1): Kymmenen käskyä lapsen arjessa – opetusmateriaali
pyhäkoulunopettajille ja muille kasvattajille, text part

Appendix 5. Työelämän lausunto

Product (Part 2): CD: Illustrative Pictures and Käskyt -rap video

1 Introduction

This functional final thesis was conducted in co-operation with the Lutheran Evangelical Association of Finland (LEAF). The aim of this thesis was to elaborate a tool to support a child's moral development regarding the age group under seven years old. The view point to the content of the moral teaching was based on the principals of the LEAF, and therefore was based on Bible and Lutheran doctrine. Ten Commandments in a Child's Everyday Life –curriculum consists of ten imaginative stories and symbol cards that bring the Bible's Ten Commandments to the level of a child, in one's everyday life. Aspects from the everyday lives of children are seen in the stories' familiar environments: school, playground, store, home and so on. Material also includes suggestions for music and crafts to go along with the lessons.

According to Työelämänlausunto (Attachment 5) by Saija Simanainen, the work life partner from the LEAF, Ten Commandments in a Child's Everyday Life –curriculum is a supporting tool for today's need in the LEAF. The number of children is growing in the LEAF's Sunday schools and the number of Sunday school groups has almost tripled between 2007 and 2011 (Simanainen, 2012a). Simanainen clearly states how the raising numbers have challenged the LEAF to provide teaching material for the association's Sunday schools.

According to the Government (2011), the realization of government's political will (Wiberg 2009:19), the new hour division between different subjects was wanted to be supporting the value education of children. However, according to Minister of Education, Jukka Gustafsson, the pressure from the government was to reduce the teaching hours of Religion in comprehensive school (Öhman 2012). In contrast, the Church Council of the Evangelical Lutheran Church of Finland points out how world-view subjects provoke discussion about value. According to the Council there is a need for value discussion in the middle of diverse "unwellness" (STT, 2012.)

The Statistics of Finland (Tilastokeskus n.d.) clearly show some areas of struggle. The increase in incidence of assaults and rapes in Finland for the past eleven years have increased by around 44% and 80%. Barbara Wilson connects these statistics to the moral development of early childhood. A study run by Judy Dunn and Claire Hughes

show how children heavily engaged in violent pretend play at age four got notably lower moral reasoning score at age six. The moral responses of those lower-scoring children were often described as 'selfish' and 'hedonistic' (Barbara 2008:98.)

Physical violence is not the only moral problem in Finland. Fraud and embezzlement have increased by over 40 percent from 2000 to 2011 (Tilastokeskus n.d.). Therefore, based on the statistic presented above, it is clearly visible why government in its Government and the Church Council in its reply had seen that there is a need for supporting value education and discussion on morals. The curriculum on the Ten Commandments is a response to the need of the work life partner, LEAF, and at the same time is a spark for widely needed talk on morals.

2 Description of the Target Group

The Church Educational Affairs Center [Kirkon kasvatusasiain keskus] published a booklet as a response to the inquiry for active discussion of Board of Education on the area of school value basis (Peltonen 1993:3). The Secretary-General of Church Educational Affairs Centre, (Kirkon kasvatusasiain keskus) Aimo Peltonen, starts the booklet and reminds all the educators about their responsibility regarding moral education. He notes how connected values are to everyday life, and how that should also be reflected in the way that the values are taught (Peltonen 1993:3).

In 2000, the Evangelical Lutheran Church of Finland delivered the Catechism to people's homes, so that all had the opportunity to receive one in the mail (Räikkä 2000). The process was established by the synod of Evangelical Lutheran Church in 1993 to compose a new Christian Catechism which was ultimately delivered to home's of church members and in some place in every home in 2000 (Vantaan Lauri 2000). To continue the work of raising awareness of the basis of the Finnish value system, this final thesis provides a view point on the basis of Christian faith from the perspective of children. It has also taken into account Peltonen's wish that the teaching style would be close to the lives of the children by the curriculum's everyday life stories. According to Keskushallinto – Suomen ev. lut. kirkko (2011a) there were 1305 Sunday school groups in Finland in 2011 which was 0,2% more than in 2010. The number of children attending the Sunday schools had stayed close to the 2010 number which was only

0,1% higher than in 2011. Sunday schools still reached 5,7% of all 4 to 10 years old in Finland's municipality age class (Keskushallinto – Suomen ev. lut. kirkko, 2011b). The material is also hoped to be used in the teaching of other educators besides Sunday school teachers. The currency of the topic has been admitted in many levels of society, as it was presented in the Introduction.

2.1 LEAF as a working life partner

The final thesis material was done in co-operation with The Lutheran Evangelical Association of Finland, 'Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, SLEY'. The LEAF is an association working inside the Finnish Evangelical Lutheran Church. The LEAF basis is according to the Lutheran confession which is the Bible (The Lutheran Evangelical Association of Finland n.d.) In Finland it gathers people to masses and other gatherings and organizes events for different aged people. The LEAF also does foreign missionary work (ibid.). The LEAF is growing Lutheran association in Finland and this is also seen in the work that the LEAF does among children.

According to Härkönen et.al the topic of the final thesis ought to stem from the need of the working life (2011). As the author was aware of the LEAF's work among children, it occurred to be a very good possibility for co-operation in terms of thesis. The LEAF was contacted and the need of the material was defined. The main cropping of the theme and topicality of the topic were already half done when finding out the previous curriculum themes and when engaging to the principles of the LEAF. It helped to create a product that was going to be useful in the work of the LEAF and hopefully also in the work of Finnish Lutheran church and other educators on the basis of Lutheran faith in general. The LEAF was acting as the orderer of the curriculum, and therefore its conviction, hopes and wishes had high value in the whole process of creating and developing the product.

The LEAF's Sunday schools are active part of the LEAF's work among children. During the last couple of years the number of gathering Sunday school groups, number of teachers and participants have rapidly increased. When in 2007 there were approximately 50 children in five Sunday school groups in 2011 there were approximately 175 children in fourteen the LEAF's Sunday school groups (Table 1.)

Table 1. Statistics about the LEAF's Sunday school groups, teachers, and participating children from year 2007 till the year 2011 (Simanainen, 2012a)

	yr. 2007	2008	2009	2010	2011
Sunday school groups	5	9	10	10	14
Sunday school teachers	27	45	45	58	74
Children attending Sunday school apx.	50	75	110	115	175

Some of the Sunday school groups in LEAF have a separate group for children over seven years. However, all of them do not have that option, and therefore the age range in those Sunday school groups might be from one to twelve years (Second round feedback).

2.1.1 Previous Sunday school materials on the Ten Commandments in the LEAF

According to Simanainen (Taustatietoa opinnäytetyöhön, 2012c) the LEAF's work among children has been providing Christian teaching material for children since its work has begun among children. As the LEAF is telling that it is basing its all activities on the Bible and the Lutheran Confessions (Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys ry:n säännöt n.d.), the Ten Commandments is also a central continuous area of teaching for the children. The LEAF publishes children's magazine Vinkki in which the Ten Commandments theme is discussed in every other year (id.). In addition SLEY-Kirjat has published numerous children's books about themes concerning spiritual questions. Actual Sunday school curriculums made previously are Raamattu tutuksi lapsille –curriculum published in 1980s, Sunnuntaikymppi –serie published in 1990s, Seikkaillen läpi Raamatun –curriculum published in 2011 (id.). The material from 1980s has themes from Catechism including the Ten Commandments, and it includes pictures and discussion questions for the theme. The pictures of that curriculum were made for slide projector and overhead projector (id.). Sunnuntaikymppi did not have any lessons that concentrating on the Ten Commandments, neither did the Seikkaillen curriculum.

2.2 Children as the target group

When making a curriculum to teach children, they ought to be the main target group of the thesis. The material was narrowed down to consider children under seven to fulfill the requirements of reaching the kindergarten teacher's qualification as part of the

studies. Even though children from two to seven years fall into the same cognitive stage of development by Piaget (Santrock 2011:174) in fine motor skills, there can be big developmental differences between two children. For example, a three year old child can pick up tiny objects, build block towers, but they are still a little clumsy whereas a seven year old is well ahead practicing writing (Santrock 2011:152-153).

However, in Piaget's preoperational level the child from two to seven begins to understand the world and starts to have symbolic thinking (Santrock 2011:174). The child expresses himself or herself through images, drawings and words (Santrock 2011:180). Therefore, it is evident that basic developmental stages of children are making the group of children both homogeneous and heterogeneous to prepare. The fine motors skills are dividing the group, but the expression of oneself is very similar. The educator is even more challenged when there is a child that is behind or ahead of the average level of development.

3 Different Goals of Religious Education

There can be religious knowledge and knowledge about religion (Hay, Murphy and Nye 1996:58). Maare Tamm (1988:183) states that the aims of the school can differ from the aims of the church and home in contexts of teaching religion for children. Kallioniemi (2004:53) also discusses about the different aims religious education. He notes that the aim of the church is to get familiar with the tradition of the church and to adopt it as an orientation of one's life. Schools' aims are described to be more focused on the side of the knowledge about religion providing some experiences and stimuli for people to form their own point of view on their life philosophy (Kallioniemi 2004:53.)

Recent stand in Sociology of religion has been emphasizing the role of religion as cultural resource passing moral, national and cultural values (Kallioniemi 2004: 54). However, current news notes that the hours per week for Religion have been reduced for the primary school (Liiten, 2012). According to Räsänen (Liiten, 2012) diminishing of those hours was against to the promise of the Government (Finnish Government Office, 2011) to strengthen the education of values. Even though the topic is under active discussion, and the opinions about religious education's content differ, it seems that there has been a common agreement in the Finnish government about the need of increasing the value education.

When the approach is learning from religion instead of learning about religion (Hella & Wright, 2008) the message included to the material gets a special attention. Where Lawrence Kohlberg was tying together the level of cognitive development and moral development (Thomas 2005:434), Lorelei Farmer (Hay, Murphy and Nye 1996:58) saw that religious knowledge as independent from the development of cognitive and/or emotional retention.

The LEAF, as a working life partner gave a frame for the material and the point of view on the teaching of religion. Its message stands parallel with Lutheran confession that is the Bible, believed as Word of God (Sleyn lapsi-, varhaisnuoriso- ja perhetyö n.d.). Because of this, a pastor from LEAF carefully checked the theological accuracy of the material.

4 Moral Development of Children

According to Keltikangas-Järvinen, (1985:90) children's early years from 2-6 are very important for moral development. Especially during that time, the child learns a lot from the example of other people close to him or her (Keltikangas-Järvinen, 1985:90; Elder 1976:93). This is the starting point for the stories of the curriculum; the scenes are presented in a family environment. The fact that the children learn so much from the examples around them is essential, and therefore the bond between the child and the family, especially the parents as role models is sought to be promoted and supported through the theme choices in this curriculum.

Probably the most well known theory on moral development was introduced by Jean Piaget. He found there to be two stages of moral development in the life of children (Santrock 2011:366-367). Following his theory, a child under seven years old would fall into the first stage of the moral development. This heteronomous morality is described to be very justice and rule centered (Santrock 2011:366.) In this stage, a person is seen as an individual who cannot have an effect on the absolute and unchangeable rules of an external authority (Aronfreed 1976:55; Santrock 2011:366).

Whereas Piaget had emphasized the meaning of authority at the lower level of moral development Santrock (2011:456) talks about practice that is organized around the

needs, interests and learning styles of children. This Child-centered approach has similar thoughts with Raths and his associates. Raths presented an approach named Valuing Process that emphasizes the child's free choice (Elder 1976:50, 52). Michael Scriven cited by Elder (1976:52) gives suggestions for the educators of children helping them to understand morals. Couple of the concepts tells the teacher to encourage the child to find and test different alternatives, and to weight them critically. Valuing approach also has its emphasis on encouraging the child to consider the things that they value and to make their choices freely (Elder 1976:52.) Some of these aspects are found in the curriculum of this thesis, as teachers are guided to introduce the different options of moral action and ask the children to ponder the consequences of actions. It is therefore good to consider the level of reasoning that this theory requires from the child in order to come to a well thought conclusion.

Another theory on moral development has been proposed by Lawrence Kohlberg (Kohlberg cited in Santrock 2011:367). His work is built upon and developed from the findings of Piaget (Elder 1976:66), and as an outcome he found six moral developmental stages which are divided into three levels. Also in this theory the children up until nine years old fall into the first category, preconventional level (Kohlberg cited in Kohlberg 1976: 32-33). As in Piaget's first stage, also Kohlberg's first level emphasizes the meaning of authority and consequences in forms of punishments and rewards (Thomas 2005: 432).

Even though the first stage of moral development has its focus on authorities Kohlberg also believed that the morals of children develop in relation to active thinking (Elder 1976:54). Agreeing with Piaget's theory on the cognitive development of children, he believed that children need to achieve a certain level of cognitive development in order to reach a certain moral reasoning stage (Thomas 2005:434). This argues the perspective of Character Education. It emphasizes the direct teaching of virtues, role modeling and reinforcement of good behavior (Samuelson & Snarey 2008:55). Kohlberg found that a community, in this case family or congregation, that encourages children to make decisions and take responsibility have a meaningful impact on the moral development of children and help him or her to move forward in the levels of moral judgment (Thomas 2005:436). It is obvious, therefore, that Kohlberg's thoughts speak for the moral education and how children can be impacted by the external contribution. This supports my curriculum which conveys certain values to children and therefore pays attention to content of the material. This is a important to the LEAF (Suomen Luterilainen

Evankeliumiyhdistys ry:n säännöt n.d.) and is needed to be considered in the curriculum.

Obviously the maturation of the child needs to be considered when choosing the dilemmas for the children to solve in order to enable them to move to the next stage of moral development (Thomas 2005:439). Upon further exploration of Kohlberg's theories, we see that Kohlberg he considered group to be the ultimate context for a person's moral development. He mentions that school's moral culture as a meaningful atmosphere affecting the people's moral formation (Samuelson & Snarey 2008:64.) It seems like based on this theory the moral development of children could be heavily affected by the group they are often impacted by. This makes a very strong case to impact the value development of children through education in a case where good morals are aimed to be passed.

As the target group is children aged approximately from three to seven years, it is good to consider the developmental differences in the age range. Whereas Kohlberg believed there to be connection between the cognitive development of children and their moral development (Thomas 2005:434), Lorelei Farmer highlighted the difference between religious knowledge and knowledge about religion (Hay, Murphy and Nye 1996:57). In other words, in spite of the cognitive level of the person, he or she could still gain knowledge that is more experiential (Hay, Murphy and Nye 1996:57). This leads to the inevitable conclusion that when designing curricula, it is important to impart both cognitive and experiential knowledge. This was taken into account by intuitive choice of the author although the discussions with other people might have had an impact on the realization of that aspect.

5 Aim of the Curriculum

The aim of the curriculum was to create a tool that would support child's moral development. Through suitable working methods of early childhood education the curriculum has intention to have a positive impact on the child. As described before, the work life partner the LEAF's conviction is Christian Lutheran and therefore the point of view with suitable early childhood education methods is affected by the conviction of LEAF.

The curriculum consists of different kinds of methods which are described under the heading 'Methods of the Curriculum' more in detail. The imaginative stories of the material were written to model supposedly familiar moral dilemmas from the lives of children, and most importantly the solutions for them. Other parts of the curriculum besides the stories were created to either enhance the Ten Commandments theme or otherwise impart the main message of Christian faith.

The final form of the aim was formed in the fall after the curriculum process. The actual process of curriculum and testing had been driven by several aims which afterwards were named to be the methods of this thesis, or some of them were made to support the general theoretical basis of the thesis. This affected the testing of the curriculum the choices of questions, but did not preclude the opportunity to answers for the final aim of this work.

6 Methods of the Curriculum

The aim of this final thesis is to provide a tool for the Sunday school teachers, parents, and other educators to support the moral development of children. We hope that the material generates discussion between three parties, the children, the teachers and the parents, on the area of Christian morals. Keltikangas-Järvinen (1985:90) writes how through open and effective communication on the basis of Christian family morals an impact can be made on the moral development of children. It is through fostering this communication that the program most strongly strives to accomplish its goal. Santrock (2011:377) continues by stating that by reinforcing the child's bond to his or her parents and their morals, the children are fostered to develop positive moral development.

Where firstly the parents' part in the process is to act as living moral examples (Elder, 1976:31) the Sunday school teacher's role is more as a mediator or facilitator to convey the subject of the Ten Commandments for the actual unit of discussion and reflection – the family. Oladipo (2009) reminds us about the responsibility of teaching morals to children and points out that in school world, teachers are making allusions to the moral teachings that the children have already been learning at home. Thus, this material is supplementary in supporting the values that have already been taught at home.

6.1 Storytelling

Jokela (2004:161) sees storytelling as a mother tongue of the Bible and faith. Family as a chosen scene for the stories encourages the children to have familiar and safe learning experiences and important people to connect (Vergote, 1980:90). It is also possible to see elements of Lawrence Kohlberg's thinking about social role-taking in this context. Through interaction with others children learn to place themselves to the roles of others and learn to empathize and identify with others (Thomas 2005:435). The new curriculum creates a set of imaginative and real role taking situations before the eyes of the children as they follow the stories of the curriculum, as well as the teacher and the peers participating the session. According to Kohlberg referred in Thomas (2005:435) providing the opportunity for a child to look lives of their own and others from other angles promotes the children's moral development. Thomas continues about Kohlberg's thoughts by saying that this would enable the child to become an active social being (Thomas 2005:435).

Each teaching session contains a story with the paper puppets and background picture or pictures. Where a traditional reading of a story activates the child's sense of listening, the puppets mobilize several senses. Puppets' expressions and vocal changes turn the story into a multidimensional learning experience for the child (Champlin & Refro, 1985:7). This is very important when considering all the different learning styles of people. The stories were providing the learning material for auditory and visual learners. Furthermore, experience that the puppets bring and the involving questions asked from the children might even bring some aspects for the kinesthetic learners. Ikonen (2000:69-70) describes how auditory learners learn by hearing, visual learners by seeing and kinesthetic learners by doing and trying.

Furthermore, puppets also give emphasis on the interaction between the storyteller and the child in a way that is not so easy to create without the puppet. Puppets involve the children more to the story (Champlin & Refro, 1985:7) and give the storyteller an opportunity to ask children's advice or help in the story's turning points. This was also clearly included to the material as a part of the stories' lines. The children were encouraged to ponder aloud their thoughts and join the ethical discussion.

6.2 Songs and prayer

Methods of the songs and prayer are at the same time similar, but also very different from the stories. They are part of the material conveying the message, but they also have their spiritual meaning. The theme – the Ten Commandments - might have been shown through the words of the prayer or songs, but mainly their aim is to teach the child about God who the children can talk to and how He should be respected and praised. Songs and prayer also have a role of bringing up the gospel to fulfill the message of law. Jesus and His atonement is highlighted in these parts. Children are taught about Jesus who loves them and how he has fulfilled the law which all of us are unable to fulfill. Even if the prayer and songs do not include the actual wordings of the Ten Commandments there is still a seed of ethical teaching involved in them. Joseph Hester (2003:70) finds connection between belief in God and ethical behavior: “For people of “faith,” belief in God is the source and motivation for their ethical behavior.”

Some of the songs were chosen so that they would go well with the theme of the Ten Commandments. However, some of the songs were chosen just because they were well known and the songs had hand movements to go along with the words. These were chosen especially thinking the youngest children in the group who would be actively involved to learn a very simple message through a song and movement. This also brought more kinesthetic aspect to the material and gave something that everyone could participate in. Luukkonen (1990:65) explains kinesthetic learning as something that the person can try and do by himself or herself.

The material also includes Käskyt –rap. Veli-Matti Erkkilä was asked to write a song that goes straight to the topic of the Ten Commandments, and the rap fulfilled that request entirely. The Ten Commandments –rap is based on rhythm memory and repetition, and therefore is very useful in memorizing the exact words of the commandments. Ruokonen discusses about the importance of music on children’s verbal development, and she points out how music also develops the child’s word memory. She confirms the hypothesis that a child who has lived with music has a greater ability to memorize refrains (Nurmilaakso & Ruokonen 2011:68.), which in Käskyt –rap are also very much. Therefore, it was concluded that the music and rhythm as the tools of learning exact words was effective way of teaching. Ruokonen also points out the fact that children in age of three are starting to participate in the movements that are instructed for simple songs (Nurmilaakso & Ruokonen 2011:67). This was taken into a consideration especially after the first round of testing after which more simple songs with movements were added to be part of the curriculum.

As child's faith grows over the years, so does one's prayer life. The natural tendency of children to learn more from what they see than what they are told is also shown in the prayer life. Routines play an important role in children's life and create a safe space for the children to be and learn (Tamm, 1988:66). Folding of hands and other repeated parts of prayer grow into a fuller picture and the child learns the deeper meaning behind the action (Jokela, 2004:160-161.)

6.3 Crafts

The main craft of the curriculum is a commandment work booklet that each child gets to fill in with pictures and commandments. The task involves cutting with safety scissors, decorating the cover with coloring pencils, and gluing the cut pieces to the booklet. Music develops speech (Nurmilaakso & Ruokonen 2011:68), and crafts develop fine motor skills (Santrock 2011:152-153). Crafts have a long history in early childhood education and from the 19th century till the 2000's there have been many different traditions for the craft making (Rusanen 2007:110). Rusanen points out two main orientations that have been raising criticism towards craft making: working according to a model and aimless creative work, as she names it. The crafts of the Ten Commandments curriculum are mainly activities in which the children follow the teachers modeling. The crafts add a kinetic learning method to the curriculum, and promote the knowing of the Commandments by heart. The commandment booklet was created to be something that the child and the parents could go back later and have discussions about.

In addition to the commandment booklet, the curriculum has couple of other craft suggestions for the teacher. This is – if the teacher has decided to have the children to fill in the booklet at home, she or he can choose something else to work on after the story. It was also hoped that it might give even more opportunities for Sunday school teacher to suit the curriculum to the timetables and other practices of each Sunday school.

6.4 Instructions

The Ten Commandments in a Child's Everyday Life -curriculum offers various types of working methods and implementing ideas and therefore the author found it to be very important to include comprehensive instructions for the teachers as a part of the curriculum. However, the LEAF's previous Sunday school material, *Seikkaillen läpi*

Raamatun (2011) already gave general instructions for following topics: Telling of Bible for children, Illustrating as a part of Biblical narrative, Flannel-pictures in narrative Bible telling, Illustrating by drawing, Using of Story bag, Doing crafts with a group of children and Play in a group of children, there was not found a reason to write so broadly about the matters of working with children. Instead the focus was on explaining the use of this curriculum. In addition, to the general instructions at the beginning of the curriculum the story structure was created to support the teacher. For example the lines of the stories were written specifically, and the teacher was instructed in the middle of the storytelling to ask the children's opinions in the problematic situations. That kind of dialogue between the teacher and the children was found to be beneficial by Kohlberg in terms of creating a potential learning environment for morals (Elder 1976:67-68).

7 Process of the Ten Commandments Material

As a student of social services pursuing the kindergarten teacher's qualification, there was already set restrictions on the area of study that the author was about to choose to implement. That is – the area of study must direct to the children aged seven and under. The best available contacts for children under seven years old were found through my church community in the LEAF. This led me consider the organization as an option for working life partner and “the client” for the product. Vilkka and Airaksinen (2003:16-17) discusses the good sides of having a principal to make the study for. It has found to be supportive for the whole process of final work through structured timetables and clear point of view (Vilkka & Airaksinen, 2003: 17). I was hoping to be able to create something useful and practical through the functional final thesis. Co-operation with the LEAF seemed to provide a good opportunity for that. The whole curriculum went through a process of evaluation that was implemented in two testing rounds. Based on the first feedback round received during and soon after the first round the curriculum was developed further and was partly tested in a second testing round.

7.1 Choosing the topic

The active process of planning the functional final thesis started by a counseling discussion with one of the teachers of Social Services program and contacting the LEAF's child and family work secretary. As a result of those discussions the topic was first narrowed down to material about Catechism and later to the material covering the subject

of the Ten Commandments. The idea about material for the theme of Catechism was rejected because it was found to be way too wide subject to cover in given timeframe. The recently published Sunday school material by LEAF named *Seikkailen läpi Raamatun* (2011) was a familiar starting point. The material had covered Bible stories from New Testament (*Seikkailen läpi Raamatun*, 2011). LEAF was planning to have a similar material for the Old Testament, and it was thought that the Commandments material could be exploited at least partly as a part of the new wider unit.

The theoretical base of the final thesis product was also discussed in the same counseling discussion meeting with teachers. The teachers' recommendations for the theme specific viewpoint were the spiritual and moral development of children, religious education, and early childhood education (*Ohjaava keskustelu*, 2011). The topic for the final thesis was chosen, and more detailed planning began.

Previous final theses were searched, children books and Sunday school materials in Finland and some in the States. It was found soon that the supply of Christian Sunday school material was very narrow and one-sided in Finland compared to the States. There was couple of books for little children in Finnish that discussed the Ten Commandments as its own topic. However, they were visually difficult to use with a bigger group of children, because of the small size of the pictures. Also there was very little or none other supportive activity suggestions for the children in this theme area. This encouraged me to create material that would be used with larger group of children, and which would use variety of methods that would be natural for children under seven years old. However, a time limit was given into which each lesson should fit. During the beginning of the curriculum process the LEAF's child and family work secretary was contacted and it was recommended that the length of the curriculum should not exceed the limit of forty minutes (*Simanainen*, 2012b). This meant careful pondering, how much time each part of the lesson could take.

Development areas were found by searching through the couple of books about the topic. It was noticeable how in some of them the language was simplified for the children, but in the same process also the commandments had gotten partly a very different form. When comparing the forms of the commandments in the children's book to the Lutheran Catechism (*Huovinen*, 2000) there were meaningful differences to be found. The books seemed to aim to communicate the commandments in very simple language which meant that the original form of the commandment had changed. Ac-

According to Tamm (1988:183) such changes are concerning. She reminds that inaccurate translations expose the whole message to a different meaning and the original symbolism and theology of the word is lost (Tamm, 1988:183.) The author wanted to keep the form of commandments presented in Small Catechism (Luther 1529/1531), but she wanted the way of presenting the idea to be in a language which children can understand.

The feedback from the first round of testing did not ask the camp instructor or Sunday school teacher to evaluate the timeliness of the topic as it was one of the questions in the second round. Therefore that is discussed under the heading 'Finalizing the product' more in detail.

7.2 Choosing the way of implementing the idea

When exploring the options of presenting the commandments for children under school age, I began to remember the years attending the Sunday schools. The pictures and the tellers of the story had stayed in mind as well as the songs. I was also at this point in the United States which affected on her curriculum partly very strongly. I familiarized herself to the local Sunday school materials from the past decade, and got various different ideas to implement the topic. Based on the personal experiences as a Sunday school pupil and Sunday school teacher, storytelling started to form as a good option to bring the commandments alive into the lives of children.

7.2.1 The process of writing the stories

The writing of the stories was started in English, and soon took the form of a little play. The play form was aimed to lower the threshold of the educator to be an expressive storyteller and this was helped by offering the ready-made lines for each character of the story. It is also good to consider the difference between read and told story which is more described in the description storytelling as a method. In order to make the story experience even more exciting for the children I searched some 'sound atmospheres' to go along with the visual environments in which the story took place in. Two atmospheres were found, one for the first lesson and another one for the very last lesson.

After the first round testing in the camp, I received feedback from three camp instructors on the questions of the feedback form, and in addition some oral feedback. According to the feedback received from the camp, the story line form would have been

working better if there were more people to say the different lines. However, it was mentioned that if the lines were performed naturally, or if they were modified into form “Mom said...” when telling it would work better. This was also my personal experience when teaching the lessons. The teacher needed to modify the wordings little in order to keep the story going and the eye contact and excitement between the children alive. This meant that enabling to do so, the teacher needed to know the story well so that there would not be a need to read the lines so much from the paper. This was also mentioned in the feedback. The language of the stories was also commented more in specific in the feedback. Some of the words, sentences and concepts were found to be challenging for younger children and therefore the material was suggested to be best suitable for children aged five to ten years old.

There was one feedback received on a form from the first round testing in Sunday school. According to the feedback the story line form was good idea and supported the teaching. Based on all the first round feedback, some of the wordings were changed in the stories into more understandable form, and the same story form was otherwise kept. It was thought that the teacher could then modify the form of presenting the story according to the age range of the specific Sunday school group and the number of people available presenting the different lines.

According to the feedback the sound atmospheres were found to be too much in the middle of a story, and the material seemed to work well without it. Based on the feedback and own experience at the camp, the sound atmospheres were left out from the developed curriculum version used in the second testing round.

7.2.2 The process of creating the visual elements

When getting to know the Sunday school materials in the States it was noticed that one of the very common working materials in the curriculum packages to be the bulletin board sets with pictures and backgrounds. There was an access to a pile of different kinds of old Sunday school pictures to illustrate the stories, but as further the curriculum was processed, the clearer it became that the pictures ought to be following the same style. This was especially important when thinking the characters of the stories that followed from a story to another. It was concluded to be the best to create new visual characters and background pictures for the stories. Only one big picture of Moses that was found from the old Sunday school illustrations were included as ready picture and the fourth lesson’s advertisement pictures were taken from Clip Art –pictures.

After deciding to draw pictures, it also needed to be thought how the characters would be presented for the children. It was also tried to consider how the material could be packed in a practical way, so that it would make it easy and cheap to distribute it to different Sunday schools. During this time of creating the form of display and also the stories, the ideas were also discussed with a friend and a special education teacher from the States (Laine 2012), and as a result of many discussions and ideas the model of display and the stories formed. A small paper puppet theatre standing on a table was created.

Based on the first round feedback I was reminded by the size of the Sunday school groups in the LEAF. Group sizes had been about ten at the camp, but in the Sunday school there had been around forty people following the story. The pictures and the clue cards were too small to be seen by everyone so well. The youngest ones had also had difficulties to understand the message of some of the clue cards because of the picture or the X across the picture covering part of the picture. However, they had been the part of the curriculum that had been taken into use at the camp with the children aged two to four years. For the lack of time I did not have chance to do the cards again, neither the different visual parts of the puppet theatre. Those and other ideas that were not feasible in the time frame available will be discussed more under the heading 'Discussion'.

7.2.3 The process of choosing the music

Another effective tool with children is music. Paasolainen (2004:183) even believes that it has balancing impact on a child's total personality development. Because the author was abroad and did not have access to the children's Christian song books in Finnish, Christian children's songs were first searched in English. However they were found to be not so easily applicable to the pace and style of the children's spiritual songs if Finnish. The songs were much more energetic in the States than in Finland. In order to keep the threshold low for the Sunday school teachers in Finland, the work life partner in the LEAF was contacted and asked about the songs in Finnish, as well as matters of copyrights and such were clarified in case the songs became part of the curriculum. These discussions were held at the end of May and the beginning of June. The LEAF's contact person looked through some song books that the LEAF used, and scanned some suggestions for the songs.

At this point the songs were tried to be closely connected to the Ten Commandment theme as my example song in English had been. One commandment song was found in Finnish, but it was agreed with the LEAF's contact person that even though the Finnish songs were not that energetic the song that was available did not have enough energy. Therefore, in mid-June Simanainen contacted musician, Veli-Matti Erkkilä and asked if he could make more going song for the curriculum. The person agreed, and composed a rhythmic rap. This came first in a form of notes which felt to be little bit too challenging way to learn a new song. I contacted the composer and asked if he could make a teaching video to go along with the notes. The composer's instruction video and the sound atmospheres mentioned in 'The Process of writing stories' were burned to a CD which was attached to the rest of the material in the first testing round.

All the music parts received useful feedback from the first testing round. The songs that were chosen from song books in the LEAF had received feedback that recommended having more songs with song play, meaning movements to go along with the words. It was also wished that the songs would have an easily learned chorus. This was especially seen as an aspect that would make the material more suitable for the youngest ones in the group. Paasolainen (2004:185) also talks how it is important that the songs are simple in the three year olds sessions. Therefore, I added more song suggestions to the lessons that had simple words and movements to go along with the song. Unfortunately, there were not so many song books that would have had movements described, but the songs that were chosen were the kinds that I have found to be quite widely known in Sunday schools I have been attending when I was little and now as I have been observing and leading Sunday schools in the LEAF.

Käskyt –rap was difficult to learn and teach. According to the feedback it would have required a person with good musical skills. However, the material had also been found nice especially when it was sung so that the rhymes were repeated after the video. The first video version had mainly been made for the teachers to learn the song, and therefore was quite long. That way when the feedback was forwarded to Erkkilä, he modified the video into form which was meant to be sung with kids, and therefore it would offer good support for the teacher to use the material with the kids even if one was not so musical. The song was burned into CD and DVD form, so that it could be either watched or listened. Also the note version was modified into clearer version.

7.2.4 The process of creating the craft activity

Planning of the possible crafts for the children was started while the stories were still in the works. At the beginning the plan was to make a workbook for the children that would give different kinds of exercises for each time. Eventually, it was found out that it was very hard to make the exercises so that they would suit well for the whole age range from three to six and seven year olds. The story writing and planning the visualization for the story were also very time-consuming. Another option would have been to write separate instructions for the teacher about a special craft. However, this idea seemed to get a secondary significance alongside with the story writing which was the core of each lesson. Also the time limits of the Sunday school set by the LEAF (Simanainen, 2012b) had to be considered. As the storytelling had the main role of conveying the message, the other parts of curriculum had to be planned according to the timeframe that was left after that. For the lack of variety of craft ideas and time when creating them and the time that could be used in the Sunday schools, the author ended up choosing something simple and quick for the craft that would be easy to include to each Sunday school session. This was the Ten Commandments booklet. It was meant to ease the work of Sunday school teacher to organize the craft for the session. It was also thought that the children would already know what to expect from the end of the lesson. Cutting and gluing a picture and a text to their booklet would give them little kinesthetic practice, but it would not require so much time from the teacher to prepare for it.

The first round testing feedback gave also good development ideas for the craft. It got good scores, so that the average was over three and half. The developmental ideas had to do with the paper that included the written Commandments for each child, and from which the children were asked to cut out the right Commandment for the booklet for that time. In order to make the cutting job easier for the little ones, there were lines added between each lesson's Commandment or Commandments based on the idea from oral feedback. It was also suggested in feedback that the booklets would have gotten a stronger cover in order to make them last longer. Also the outlook of the pages and the cover were recommended to be finalized by making them with Word-writing program that had the suitable shape for the templates and enabled to get the lines precisely. The craft was developed so that the dotted lines were added according to the lessons, and by making the template pages and cover with computer. The cover page was copied on a cardboard paper to make it stronger. These changes were only implemented in the testing place B, because the testing Sunday school in place A had

already started the material in the first round testing and therefore continued with the old template formats.

7.3 Testing the product

Vilkka and Airaksinen (2003:57-58) mentions the option of gathering feedback in functional final thesis in a form of inquiry that can be answered in several ways. I chose to gather my feedback with forms that were either turned in as papers at the testing place, or mailed later or was sent as an email attachment. Testing of the product took place in one the LEAF's camp and two Sunday school groups. Let's name the gathering places so that they are place A and place B. The first round of testing was held in only place A, in a family camp and Sunday school group. The second round of testing was held in place A Sunday school group and in place B Sunday school group. According to the feedback received from the first and second round of testing, the age range in place A during the camp was from two to four and five to six in two different groups, and in the Sunday school place A the group had children from one to twelve years old. In place B the age range was estimated to be from two to seven or eight.

7.3.1 Planning the testing

When starting to write the report, a well written and implemented functional final thesis was searched in order to get more concrete picture of the whole of functional final thesis. Reading theses and having consulting discussions early in the spring with teacher from Metropolia helped the author to prepare her work for testing already in the process of making the curriculum. According to Vilkka and Airaksinen (2003:57) the functional final thesis might use research-based methods in case the product is pursued to be done with orientation to the target group. I wanted to have an opportunity to develop the material further to meet the needs of the target group, and in order to do that, it was vital to receive feedback from leaders of the testing groups.

Meeting with the LEAF contact in mid January made the testing of the product even more concrete. Because the LEAF did not have Sunday schools to offer during the summer (or that was the understanding then), the LEAF's child and family work secretary introduced another testing option. This would take place in the LEAF's family camp in mid July. The second round of testing was planned to take place at the beginning of fall, in the LEAF's Sunday schools around Finland.

As a result of the communication with Simanainen via email during the spring, it was decided that the material would be tested in several different groups in the same camp organized in place A. The idea was that the more there was feedback gathered the better even if some of it was from groups in which the children were over seven years old. However, due to the miscommunication, I understood that all the chosen groups' group leaders were informed about the coming curriculum and that they were expecting the material to arrive. In reality, only some of them had heard about it, and even then very little. Some of the groups had already made their own activities for their group, and therefore the group from which the feedback was collected narrowed down to very small number of people. I found this to be personally one area of development, to communicate more effectively.

7.3.2 Informing the parents about the testing

Parents of the congregation were informed about the both testing rounds (see Appendix 1). As part of protecting the informants, Metropolia lecturer Tiitta (2011) points out in her presentation the different aspects that are good to be informed for the target group before the testing begins. The parents whose children were participating the workshops of the youngest children during the camp or the first round Sunday school were informed beforehand by a separate information sheet. This was either included to the general camp letters or was handed to the parents before Sunday service. Both of the information sheets were given at least a week before the first testing session in both testing towns A and B. That way the parents were given time to contact and ask about the testing. In the sheet the parents were told who I am and how the testing is related to my degree. The parents were told that there might be pictures taken and questions asked also from the children for the sake of developing the material or making it livelier, but that the names of the children were not included.

In the second round of testing the informing was done in both places through the congregations' e-mail lists, and in the testing town B there was also verbal announcement made concerning the new information. This time the parents were told that no pictures were taken, neither comments asked from them or the children. Because the testing was somewhat familiar for the parents in the town A, this time of informing was not as detailed as the first one, but the important changes in the testing were made known.

Parents' responses towards the curriculum and testing were very positive. During the first round of testing one of the parents came to ask about the pictures, and to make

sure that there was nothing done against the parents wills, I decided not to include any pictures of the children to the text material of the final curriculum. No other concerning parents occurred.

7.3.3 First round of testing

The first round of testing took place in a family camp in place A. This setting was different from the setting of Sunday school mainly in the time that was available for each session and the age range of children in the groups. There was time reserved for each session from one and half hours to two hours, and therefore the whole curriculum was tested during the four day camp in the group of five to six years old children. The group with children from two to four year old was using the material much applied way.

Because of the age limitation which is set for the kindergarten teacher's qualification, the feedback was focused to be collected from separate two youngest groups including children aged two to four years old and the older group including children aged five to six years old. These testing groups covered well the required age range for the thesis. However, the second testing round showed that the age range was even larger than I had anticipated it to be in the most of the LEAF's Sunday schools.

Another first round testing took place in a Sunday school setting in place A after the camp testing was over in July and continued until August. This Sunday school group was chosen to be another first round testing place because of there were not that many Sunday schools available elsewhere during the summer time. After hearing this from Simanainen, I contacted the director of the Sunday school teachers of place A, and it was found out that depending on how there were volunteers found, the Sunday schools were held. The place was ready to take my curriculum in testing for three Sunday schools, two of which were implemented at the end. There was counted to be a week for the analyzing of the feedback and to make changes to the final version of the material before the second round of testing was starting. The LEAF offered an opportunity for copying the visualizing material at the LEAF's office and laminate them before the camp. Two material packages were made ready for the testing.

During the both testing rounds there was also an interest to the curriculum in groups over seven years old. However, during the first round of testing there had been misunderstanding about the information sharing, and therefore the group leaders for children aged seven to nine had already prepared another whole of lessons for their group by

the time they heard about the material. The feedback gathered from the first testing was from five Sunday school teachers and camp instructors.

I was asked to be one of the group leaders at the camp for the children aged five to six years. That way I got to test the material too and to be guiding the other instructors if they needed clarity on something. That way there was also feedback given about that which parts still need more clarity in the teachers guide part. The first round Sunday school testing I was not present, neither did I meet the teachers in person.

7.3.4 Second round of testing

For the second round of testing, around ten the LEAF's Sunday school groups were contacted via email at the end of July and asked the groups' possibilities to take the material in their program for the coming autumn. What seemed to make the finding of group challenging was the timetable in which the group should have been able to start the lessons. In smaller places there was Sunday school organized only every other Sunday and somewhere the Sunday schools were not starting yet by the required starting day. Two Sunday school groups were found. One of the groups was held in the same place A, and their case the teaching was continued from that point. The other testing group was new and as it was described before, it is named here as the place B. The second round testing was held in around mid August, on the following three Sundays.

The instructions were mainly given in the written part of the curriculum material which was improvement from the first round of testing. Nevertheless, there were still instructions given through email for the both testing groups. I was also able to instruct the three place B's Sundays school teachers before the sessions, however, I was not present in the actual session. The place A's teachers were only guided via email, phone call to the leader teacher and the actual curriculum.

The final evaluation was also collected with a form which was sent through email to the Sunday school teachers. The teachers giving the feedback had had difficulties to fill out the form electronically which most likely delayed the receiving of the feedback partly. From the second round of testing there were feedback received from four Sunday school teachers. One of the teachers gave the feedback two times, in open writing and then with the form when asked. Different Sunday school sessions were lead by different Sunday school teachers in both places A and B. The final evaluation was asked

from all the Sunday school teachers using the material which was seven teachers in total including one couple who gave feedback together. There were no questions asked from the children, neither there were pictures taken for the purpose of this thesis.

The feedback from the second testing round was aimed to give me more feedback on the basis of aims and theoretical background. Based on the reading of another thesis (Podobinská & Torri 2011) I intended that the second round feedback questions would not include so many practical developmental ideas. However, it was later noticed that there could have still been a question about that. Even if that would have been noticed before there had not been time for developing the material. This was because the curriculum was asked to be delivered very soon after the second round of testing and only the informal feedback had been received by the time the material was to be forwarded for the LEAF.

7.4 Evaluation of the product

Looking all the feedback received from the curriculum, informally and formally has been good and constructive. As it has been mentioned earlier, the aim of the first round testing feedback was to collect ideas how the different parts of the curriculum worked and therefore which parts needed to be improved. In turn, the second round testing feedback was focusing on evaluating the material from the point of view of theoretical background and the aims of the curriculum. Even though the focus of only the first round testing feedback was mainly on the development of the curriculum, the material continued to receive improvement ideas also after the second round of testing. Both feedback forms are found from the Appendixes of this thesis.

The very first testing in the camp was not the best environment to test the material because of the difference in the time that was available for the session compared to the length of the Sunday schools in the LEAF. Children were divided into groups of two to four years old and five to six years old which did not give the learning and teaching environment in the same scale as in the Sunday school groups where the age range was from one to twelve in one case according to the second round feedback. In spite of those differences, the received four feedback forms and informal feedback discussions with the leaders of the camp gave good ideas for the development of the curriculum.

The second testing in the first round was implemented in Sunday school which was very important for the whole development and aims of the material. Testing of two les-

sons in two Sundays provided me feedback from a group that had most likely wider age range and shorter teaching time. At this point there was not well structured guidelines written for the teachers, and therefore most of the instructions were given or clarified via email or phone call to the director of Sunday school teachers in place A.

The questions in the first round feedback forms asked teachers' opinion on the usability of the curriculum in general and in more detailed the opinions on the participation of children in the different areas of the curriculum. According to the feedback and the personal experience in the first testing session, the material worked nicely with the children aged five to six and not so well with the children aged two to four. The curriculum was not tested as whole with the younger children at the camp, but it was tested so that suitable parts of the material were applied for the group.

In the first round of Sunday school testing there had been around forty participants including some of the parents of the children who participated in the first Sunday school. This and several more specific practical developmental ideas and areas to consider were gathered from all of the first round sessions, and changes were mostly made to the curriculum before the second round testing. Only some small wording changes were made to some of the stories after the session had been implemented.

Based on the feedback from the camp instructors and Sunday school teachers from the first round, I started to make changes to the curriculum, so that it would be conveying the message even better, as my aim for the material is, to convey the message for the children the best possible way. Most of the changes were made to bring the material even more to the level of comprehension of a very young child. Also the user-friendliness was being improved for the second round; this included modifications to parts of the visual material, music and the crafts.

As mentioned before, the second testing round took place in place B and continued in place A. By this time the curriculum had been developed on the areas that had been mentioned in the first round feedback and that were easily realizable. As there was only one week between the last first round session and the first second round session, the changes were implemented in rather short period of time. After all, improvements were made and the developed version was evaluated by new set of questions. In the second feedback the teachers were asked to evaluate the curriculum's effect on moral and social development, timeliness or relevancy of the material, pedagogical strengths of the

material and relevancy and coverage of the instructions for the teachers. As mentioned before, there were four feedback forms and one open feedback received from the second round testing in total. I also received some oral feedback from the place B Sunday schools.

In the feedback I found out that some of the feedback questions had remained unclear at least for one respondent, but the one was able to give answer to the right point of view in the open section. According to the feedback received from the second round of testing, the timeliness of the curriculum received the unanimous score five, which was the highest and meant that the topic was found by the respondents to be very current for today. Also the open feedback thanked at the very beginning of the feedback for the choice of the important topic for final thesis. In the same point of the feedback, the point seven the person was asked to give an example of the currency where there were mentioned many signs of young people's disposition like stealing, speaking of evil, self-interest, attacking against authorities at school or home and rude language. Another example was from the hobbies and how the rehearsals and tournaments are in many cases during the weekend and also on Sundays. One feedback giver had emphasized what kind of good modeling one's lesson story had given about good family function, and example about child misbehavior in the story was mentioned as part of a child's everyday life. This tells that the choice of the story theme was found to be in accordance with my attempt - to teach the topic in a way that a child would most likely learn it the best. Everyday life scene with familiar modeling characters turned out to be a good choice of theme and method.

The scores for the material's support for child's moral development and relevancy and coverage of the teachers' instructions were all above two. Therefore, it can be drawn based on the feedback that in those Sunday schools that the feedback was received from the teachers had found the curriculum to be supportive for the moral development of a child. Also the instructions had been quite good by the same average score as the previous point. The score for the pedagogical strengths of the material and the material's support for the child's social skills was three or above in average. The feedback for the understanding some of the questions were clearly pointed to the question about pedagogy. This made me wonder how much the results from those two points, five and seven, were affected by the fact that the questions were difficult to understand. Even though the scores remained on the positive side in average, the open feedback and the areas receiving scores under three or four gave me a general feedback that the mate-

rial could still be improved. However, the high scores for the area of topic and the material being supportive on moral development were clear message about the good turnout of the material as whole.

7.5 Developmental ideas from the feedback for the future

As described before the feedback received from the first testing round in July and August was more focused to evaluate the practical side of the curriculum. Most of the improvement ideas were executed in the short time between the two rounds, but some of the good ideas were not exploited because the changes would have required more time than there was available. The second testing round was focusing on evaluation, and therefore was not intending to collect developmental feedback that would be implemented as part of this thesis. Furthermore, the demand of the new curriculum was so soon after the second round of testing that there was practically no time for improvements after that. However, I see those ideas as a good starting point for the development of the material in the future.

From the first testing round there was an idea to improve the outlook of the clue cards representing the Commandments. The X's over the pictures and some actual pictures had found to be difficult to recognize and understand among the youngest children. Therefore, it was suggested that the pictures would have been colored again with a computer as well as the X's had been made the same size with a computer. As author had no experience on modifying pictures that way, and as there was not that much time before the second round, the idea was not implemented.

Because of the main purpose of the second testing round was to evaluate almost the final version of the material, I was not prepared to make more changes to the curriculum based on the second feedback round. However, they are recorded here to be possibly utilized in future development.

It was noticed in the second round of testing that a Sunday school might have children who only visit the group one or couple of times during the use of the curriculum. It was thought before that those would also get the booklet and that they could add the missing pictures and texts later. However, one feedback had suggested that there would be separate sheets of booklet pages that the visiting child could use on that one Sunday school time.

There was also feedback on the craft part. The clue pictures that the children got to cut out were set side by side on the paper which was found to be very challenging especially for the youngest ones in the group. It was suggested that there would be space left between each picture which would make the cutting task easier. This would have been a well argued area to improve. Also the way of teaching the commandments was commented. It was pondered whether the right way of doing things could be more emphasized in the Commandments that are in a form of injunction in the Catechism. This comment is something to consider, but also has a challenge if willing to keep the Catechism form in the Commandments as part of the curriculum.

An aspect that still received feedback on the second round was the time. It was noticed that familiarizing oneself with the material is quite time consuming, and that there was lack of time in the teaching session in relation to the given material. In one form there was mentioned that the material has too many details. One suggestion was made in the feedback to ease the teacher's preparation process. It was proposed that the different parts of the curriculum would have been organized into a folder so that each lesson had had its own material in a certain section. It was also wished that the program frame would have been added more clearly to ease the outline of the entirety. I find that all of these suggestions would have developed the material to be more practical and suitable for the main target group Sundays schools.

7.6 Distribution

The searching of the second round testing groups had aroused an interest on the curriculum, and therefore it was already expected that the material would be wanted in different Sunday schools in LEAF. When the curriculum was still in a process of being evaluated, I was personally a lot involved in the copying and delivery of the illustrative parts of the material. As the LEAF's work among children got the rights of the material, it also took the responsibility to distribute the material for the quarters that were interested in. The curriculum was distributed for the testing areas in ready packages, but it has been planned that in the future if the curriculum is asked, it will most likely be delivered through email as an attachment. All the pictures were saved into pdf or doc format to enable that.

8 Ethical Questions and Reliability

A considerable part of this functional final thesis was to provide a tool to support children's moral development. Therefore, the topic itself gives an ethical standpoint for the whole thesis. Also the fact that material was tested in one camp and in two different Sunday school groups made me think ethically the rights of the participants. However, having the working life partner the LEAF set some principles for the work helped me also to have clearer point of view especially when making the curriculum.

The decision to make my thesis on supporting children's moral development set me as a researcher to a responsible position on the actual message that the children were affected by. As the point of view on the moral teachings was pursued to be based on the Lutheran doctrine, and the LEAF's principals, the author found it to be extremely important to have the theology of the curriculum reviewed by LEAF's worker. The theology of the curriculum was checked twice, before the first testing round and during the second testing round.

Questions that emerged concerning the content of the curriculum in the theological check and from the feedback respondents had to do with Bible story of Moses, the details how it was told in Bible as well as some of the imaginative stories, how they brought up the everyday life examples. The story based on the sixth commandment, "You shall not commit adultery" (Small Catechism n.d.), was pondered and modified as the sensitivity of the concept was considered. Although at the same time the truth was to be told and kept in the story.

The parents of the children were informed about the testing beforehand (see Appendix 1 as an example). The parents had an opportunity not have their child participate the Sunday schools in from which the feedback was collected. Parents also had an opportunity to contact the author and ask more details about the testing. However, the information sheet already covered the main points. Some deficiency in the sheet was though that it only described the main teaching method, the stories. Also the aim of the curriculum was represented more from the perspective of LEAF. Also the fact that the aim of the thesis was modified to its final form towards the very end of thesis process was possibly affecting the way of presenting the aim from that perspective when the curriculum was still to be tested.

The reliability of this thesis was pursued through the testing that was implemented in two rounds. My own participation to testing of the curriculum at the camp as an actual teacher of the material has possibly affected the development of this curriculum. However, it seems like the respondents were open and honest about their feedback on the feedback form since many areas that were not mentioned orally had been added to the form. The second round of testing was done without my presence at the Sunday schools. However, in one of the testing places I was available before the Sunday school if the teacher had something to ask. Through those experiences and based on the feedback received from the second testing round, the organizing still has areas to develop. My presence before the Sunday schools might have affected the feedback received from place B. However, place B did not have that support from me, and therefore I was able to receive feedback on the area of organizing the material on a form. In place B those kind of developmental ideas were mostly based on my observations about the questions and need of explanation from the teachers before the Sunday schools.

In order to find out the usability of the material in local Lutheran congregations the material should have been tested in couple of congregations outside LEAF. However, the main target group was named to be LEAF, and other congregations are mentioned as wished and possible users of the material. However, this thesis does not have testing results for other congregations to show its functionality in the groups. Although, based on the free distribution of the Catechisms to homes in Finland in 2000 (Räikkä 2000) and the response of the Church Council (STT 2012) makes it look like there would be wider demand for the curriculum in the Finnish Lutheran Church.

9 Discussion

In this chapter I will shortly discuss the process as well as the future of this thesis. The further developmental ideas were covered under the heading 'Developmental ideas from the feedback for the future', but some main ideas will also be discussed in this chapter. Throughout the process it occurred quite clear that the material could be implemented in many different methods. This was at the same time the richness of the process to have the ideas, but at the same time a challenge to narrow down just the right methods to use in this case.

The aim of this thesis in the end was to create a tool to support the development of children under seven years. The aim and the methods of this thesis were well argued with theories of early childhood education as well as the aim of this thesis was shown to be current topic for in the society and church and needed material in the LEAF.

The theme the Ten Commandments was narrowed down from the theme of Catechism before the whole process of making the material started. The authors interest on the topic and the LEAF's need for the material was greatly impacting on the enthusiasm for the making the curriculum. As it is seen in parts of this thesis, the area in which I got my learning in this thesis in addition to the tied theory and practice during the process, I also learnt the importance of cropping the idea, and keeping the topic simple. Cropping of the topic and methods even in narrower topic area would have given more time to familiarize myself better to the theories of the thesis. The fact that the LEAF's earlier curriculum material was discovered after the new one was done was a reminder to find out about the previous materials even more specifically already at early stage of the thesis process.

Based on the feedback received from the testing, the main developmental areas for this curriculum would be the organizing of the material and developing it both in using and content wise in more simple form. Also it would be essential to ponder whether the even larger age range mentioned in the feedback should be considered in future in the development of the material, so that it would consider children from one to twelve years. This can be quite challenging though as it already was experienced to be so with the age range from three to seven years olds. Not only the age range of the target group should be checked, but also the quarters, the different educators of Finnish society could be introduced to the material. One received feedback believed that the modification of the pictorial material with computer could help in reaching more interested users for the curriculum.

This final thesis process was a good learning experience for the author. Going through the different theories related to the moral development children and early childhood education deepened the understanding and the practical knowledge of the early childhood education. Another thesis from the field (Podobinská & Torri 2011) gave guidelines to the thesis process in addition to the other theoretical publications. Mistakes provided great learning experiences, and the positive feedback gave meaning to the work. Being so greatly involved in a creating process of a whole curriculum gave me a

valued experience on project work and taught me to search theoretical backgrounds for many current questions from the social field even in a deeper course of action.

References:

Aronfreed, J. (1976) Moral Development from the Standpoint of a General Psychological Theory. In Lickona, T. (ed.) *Moral Development and Behavior – Theory, Research, and Social Issues*. New York. Holt Rinehart Winston, 54-69.

Champlin, C. and Renfro, N. (1985) *Storytelling with Puppets*. Chicago: American Library Association.

Elder, C. (1976) *Values and Moral Development in Children*. Nashville, Tennessee. Broadman Press.

Finnish Government Office (2011) *Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma*. Internet document. <<http://valtioneuvosto.fi/hallitus/hallitusohjelma/pdf/fi.pdf>> Read 30.7.2012.

Hay, D., Murphy, R. and Nye, R. (1996) Thinking about childhood spirituality: review of research and current directions. In W. Campbell and L. Francis et al (eds.) *Research in Religious Education*. Leominster: Gracewing Fowler Wright Books and Macon: Smyth & Helwys Publishing, Inc., 47-71.

Hella, E. and Wright, A. (2008) Learning ‘about’ and ‘from’ religion: phenomenography, the Variation Theory of Learning and religious education in Finland and the UK. *British Journal of Religious Education*. 31 (1), 53-64.

Hester, J. (2003) *The Ten Commandments – A Handbook of Religious, Legal and Social Issues*. Jefferson: McFarland.

Huovinen, E. (2000) *Katekismus*. Helsinki: Edita

Härkönen, U., Karhu R., Konkka J., Mikkola T., Roivas M. (2011) *Hyvinvointi ja toimintakyky –yksikön opinnäytetyöohje*. Metropolian digipaino.

Ikonen, O. (2000) *Oppimisvalmiudet ja opetus*. Juva: PS-kustannus.

Jokela, E. (2004) Rukous lapsen kanssa. In L. Heinonen and J. Luodeslampi et al (eds.) *Lapsityön käsikirja*. Jyväskylä: Gummerus, 159-165.

Kallioniemi, A. (2004) Uskonnonpedagogiikka lapsityön taustalla. In L. Heinonen and J. Luodeslampi et al (eds.) *Lapsityön käsikirja*. Jyväskylä: Gummerus, 49-60.

Keltikangas-Järvinen, L. (1985) *Aggressiivinen lapsi – Miten ohjata lapsen persoonallisuuden kehitystä*. Keuruu: Otava.

Keskushallinto – Suomen ev. lut. kirkko (2011a) *Taulukot: Lapsi- ja nuorisotyö 2011*. Internet document. <<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3F24FC>> Read 18.8.2012.

Keskushallinto – Suomen ev. lut. kirkko (2011b) *Taulukot: Lapsi- ja nuorisotyön tavoitavuus hiippakunnittain ja seurakunnittain kunnan ikäluokasta 2011*. Internet document. <<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3F24FC>> Read 18.8.2012.

Kohlberg, L. (1976) Moral Development from the Standpoint of a General Psychological Theory. In Lickona, T. (ed.) *Moral Stages and Moralization – The Cognitive-Development Approach*. New York: Holt Rinehart Winston: 31-53.

Laine, J. (2012) *Reflective and idea sharing about the storylines and the form of display*. Discussion. Spring 2012: Columbus.

Liiten, M. (2012) Koulun uskontotunneista kiista hallituksessa. *Helsingin Sanomat*. Internet document. <<http://www.hs.fi/kotimaa/Koulun+uskontotunneista+kiista+hallituksessa/a1305577146533>> Read 30.7.2012.

Luther, M. (1529/1531) *Vähä katekismus*. Trans. Kirkon keskusrahasto. Internet document. <<http://www.evl.fi/tunnustuskirjat/vahakatekismus.html#kymmenenkaskya>> Read 16.8.2012.

Luther, M. *Small Catechism*. Concordia Publishing House (ed.) Internet document. <<http://www.cph.org/images/topics/pdf/smallcatechism/ten-commandments.pdf>> Read 24.10.2012

Luukkonen, L. (1990) Leikki ja muu luova toiminta pyhäkoulussa. In Wennermark, P-L. (ed.) *Pyhäkoulutyön käsikirja*. 60-67.

Nurmilaakso, M. and Ruokonen, I.(2011) Musiikin monet kielet. In M. Nurmilaakso and A-L. Välimäki (eds.) *Lapsi ja kieli. Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa*. Helsinki: Yliopistopaino, 62-69.

Oladipo, S. (2009) Moral Education of the Child: Whose Responsibility? *Journal of Social Sciences* 20(2), 149-156.

Ohjaava keskustelu lopputyöstä opettajan Marja Kannelsuon kanssa. Metropolia school Kumpula 9.12.2011.

Paasolainen, T. (2004) Musiikki lasten kanssa. In L. Heinonen, J. Luodeslampi and L. Salmensaari et al (eds.) *Lapsityön käsikirja*. Jyväskylä: Gummerus, 183-188.

Peltonen, A. (1993) Kasvatuksen arvoja etsimässä. In *Arvokasta puhetta kasvatuksesta*. Helsinki: Kirkon kasvatustieteiden keskus, 3.

Podobinská, I and Torri, I. (2011) *Integration Cards – A Tool for Instructors Working with Immigrant Women*. Bachelor's Thesis. Helsinki Metropolia University of Applied Sciences: Degree Program in Social Services.

Rusanen, S. (2007) *Taidekasvattajaksi vanhaiskasvatukseen – kuvataiteen opintojen kehittäminen lastentarhanopettajien koulutuksessa*. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino.

Räikkä, H. (2000) Katekismus kaikille. *Kotikirkko* (4). Internet document. <http://www.hameenlinna-evl.fi/portal/kotikirkko-lehti/2000/4_2000/katekismus_kaikille/> Read 12.8.2012.

Samuelson, P. and Snarey, J. (2008) *Moral Education in the Cognitive Developmental Tradition: Lawrence Kohlberg's Revolutionary Ideas*. In D. Narvaez and L. Nucci (eds.) *Handbook of Moral and Character Education*. New York: Routledge, 53-79.

Santrock, J. W. (2011) *Child Development*. 13th. ed. Boston: McGrawHill.

Seikkaillen läpi Raamatun-Lasten Raamattu opetukseen elämyksellinen materiaali. Internet document. (2011) <<http://sley.fi/node/10424> > Read 20.2.2012.

Simanainen, S. (2012a) *Statistics about SLEY's Sunday school groups, teachers, and participating children from year 2007 till the year 2011*. Consulting via email 24.8.2012.

Simanainen, S. (2012b) *Suunnittelua*. Sähköpostikeskustelu 19.3.2012.

Simanainen, S. (2012c) *Taustatietoja opinnäytetyöhön*. Sähköpostikeskustelu 13.9.2012.

Sleyn lapsi-, varhaisnuoriso- ja perhetyö - Tervetuloa mukaan! Internet document. <<http://sley.fi/lapset>> Read 1.8.2012

STT (2012) *Kirkko: Uskonnon opetuksen vähentäminen ei ole järkevää*. Internet document. <<http://www.hs.fi/kotimaa/Kirkko+Uskonnon+opetuksen+v%C3%A4hent%C3%A4minen+ei+ole+j%C3%A4rkev%C3%A4%a1305577848556>> Read 22.10.2012.

Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys ry:n säännöt. (n.d.) Internet document. <<http://sley.fi/saannot>> Read 22.9.2012.

The Lutheran Evangelical Association of Finland. (n.d.) Internet document. <<http://sley.fi/inenglish> > Read 27.9.2012.

Tamm, M. (1988) *Lasten ja nuorten uskonnollinen maailma*. 2 nd ed. Trans. Jarasto, P., Jyväskylä: Gummerus.

Thomas, R. M. (2005) *Comparing Theories of Child Development*. 6 th ed. Wadsworth: Thomson.

Tiitta, R. (2011) *Qualitative Research Methods*. Lecture Presentation in Metropolia University of Applied Sciences.

Tilastokeskus (n.d.) *Rikollisuus - Poliisin tietoon tulleet rikokset, vuodesta 2009 lähtien myös tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tulleet rikokset*. Internet document. Updated 10.4.2012. <http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_oikeusolot.html> Read 23.10.2012.

Vantaan Lauri (2000) *Katekismus sai myönteisen vastaanoton*. Internet document. <<http://www.vantaanlauri.fi/arkisto/2000/2000-11-14/ajankohtaista/uutiset2>> Read 25.10.2012.

Vergote, A. (1980) The Dynamics of the Family and Its Significance for Moral and Religious Development. *Toward Moral and Religious Maturity*. 89-114.

Wiberg, M. (2009) *Hallitseeko hallitus?* Sastamala: Polemia.

Wilson, B (2008) Media and Children's Aggression, Fear, and Altruism. *The Future of Children*. 18 (1), 87-118.

Öhman, P. (2012) *Gustafsson: Lisää liikuntaa, vähemmän uskontoa*. Video. TV 4.

Example Information sheet for the parents

Valokuvani

4.8.2012

Tervehdys lasten vanhemmat!

Olen viimeisen vuoden sosionomiopiskelija Helsingin Metropolia Ammattikorkeakoulusta. Osana opintojani suoritan lastentarhanopettajan tutkinnon, jonka olennaisena osana on opinnäytetyöni alle seitsemänvuotiaiden lasten parissa. Koen lasten kristillisen kasvatustyön todella tärkeänä ja tahdon opinnäytetyölläni olla mukana tuomassa oman panokseni tälle työlle. Tiedustelin SLEYltä kiinnostusta ja tarvetta pyhäkoulumateriaalille ja kyselyyni vastattiin myöntevästi.

Opinnäytetyöni soveltava osuus on pyhäkoulunopettajien käyttöön suunnattu opetusmateriaali kymmenestä käskystä. Materiaalini tavoitteena on tuoda kymmenen käskyä lasten kokemustasolle, jokapäiväiseen elämään pääasiassa opetuskertomuksissa seikkailevien Villen ja Veeran sekä heidän vanhempiansa Juhan ja Kaisan kokemusten kautta.

Materiaalia on jo osittain testattu paikan A (nimi muutettu) pyhäkoulussa sekä kokonaisuudessaan paikan A (nimi muutettu) perheleirillä. Pyhäkoulunopettajilta sekä leirin kanavien vetäjiltä saadun palautteen kautta olen pyrkinyt kehittämään materiaalia sen lopulliseen muotoonsa. Työni loppuarvioinnin kerään kunkin kerran pyhäkoulun vetäjältä kolmelta ensimmäiseltä pyhäkoulukerralta (12.8., 19.8. ja 26.8.). Huom! Lastenne nimiä tai kuvia ei ole siis tulossa osaksi työtäni missään muodossa.

Jos teillä vanhemmat on jotakin kysyttävää tai jos ETTE halua lapsenne olevan osana materiaalia arvioivaa pyhäkoulutuokiota, ottakaa yhteyttä minuun sähköpostitse tai puhelimitse. Vastaa mielelläni kysymyksiinne!

Kiitos avustanne ja siunattua syksyn alkua!

Martta Laaksonen
sähköpostiosoite ja puhelinnumero

Feedback form for the first round of testing sessions

PALAUTELOMAKE PYHÄKOULUNOPETTAJALLE JA RYHMÄNVETÄJÄLLE

Opinnäytetyö: Kymmenen käskyä lapsen arjessa – opetusmateriaali pyhäkouluopettajille ja vanhemmille

1) Arvioi asteikolla 1-5 materiaalin käytettävyyttä 3-7 vuotiaiden lasten parissa:

1- materiaalista oli vaikea löytää lähestymistapoja sekä nuoremmille, että vanhemmille lapsille

5- materiaalista löytyi hyvin lähestymistapoja sekä nuoremmille, että vanhemmille lapsille

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

2) Arvioi lasten innokkuutta ja osallistumista materiaalin eri osiin asteikolla 1-5

1- hyvin vähän osallistumista ja kiinnostusta

5- paljon osallistumista ja innokkuutta

Laulut	1	2	3	4	5
--------	---	---	---	---	---

Kertomukset	1	2	3	4	5
-------------	---	---	---	---	---

Askartelut	1	2	3	4	5
------------	---	---	---	---	---

3) Kertomukset oli kirjoitettu vuorosanamuotoon. Oliko muoto opetusta tukeva vai rasittava? _____

4) Miten materiaalin visuaalinen puoli toimi ryhmän kokoon nähden?

5) Mitä mieltä olet opettajalle annetusta ohjeistuksesta sekä aiheeseen syventymisestä?

6) Miten Käskyt –rap – musiikki toimi osana materiaalia?

7) Oliko materiaalissa jotain, mitä haluaisit lisätä, muuttaa, tai jättää pois?

8) Muuta mainittavaa

Kiitos palautteestasi!

Feedback form for the second round of testing sessions

PALAUTELOMAKE PYHÄKOULUNOPETTAJILLE, loppuarvio

Opinnäytetyö: Kymmenen käskyä lapsen arjessa – opetusmateriaali pyhäkoulunopettajille ja muille kasvattajille

1) Mikä oli pyhäkoulun aihe ja missä se pidettiin? _____

2) Kuinka monta lasta osallistui pyhäkouluun? _____ Entä kuinka monta aikuista? _____

3) Arvioi lapsiryhmän ikäjakaumaa? Oliko joukossa paljon alle neljävuotiaita? Entä yli seitsemän vuotiaita? _____

4) Arvioi asteikolla 1-5, kuinka hyvin materiaali mielestäsi tukee lapsen moraalista kehitystä?

1- heikosti 5-todella hyvin

1 2 3 4 5

5) Arvioi asteikolla 1-5, kuinka hyvin materiaali mielestäsi tukee lapsen sosiaalisten taitojen kehitystä?

1- heikosti 5- todella hyvin

1 2 3 4 5

6) Arvioi asteikolla 1-5 materiaalin ajankohtaisuutta?

1- heikosti 5- todella hyvin

1 2 3 4 5

Mainitse kolme esimerkkiä: _____

7) Arvioi asteikolla 1-5 materiaalin pedagogisia vahvuuksia lapsiryhmän ikäjakamaan nähden.

1- heikosti 5-todella hyvin

1 2 3 4 5

8) Arvioi asteikolla 1-5 materiaalin opettajille suunnattujen ohjeiden hyödyllisyyttä ja kattavuutta.

1- heikosti 5- todella hyvin

1 2 3 4 5

9) Muuta kommentoitavaa: _____

Kiitos palautteestasi!

KYMMENEN KÄSKYÄ LAPSEN ARJESSA – *opetusmateriaali pyhäkoulunopettajille ja muille kasvattajille*

© Tekijät ja Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys SLEY lapsityö

Teksti ja kuvitus: Martta Laaksonen

Väriyksessä avustanut: Joyce Laine

Ideoinnissa ja väriyksessä avustaneet: Saija Simanainen, Matthew Laine ja Joyce Laine

Materiaalia kehitetty edelleen SLEYn perheleiriltä sekä pyhäkoulutyöstä saadun palautteen perusteella

Kieliasun tarkistuksessa avustanut: Irma Laaksonen ja Saija Simanainen

Opetuksen sisällön tarkistus: Ari Norro

Käskyt – rap: Veli-Matti Erkkilä

Tervehdys pyhäkoulunopettajat ja muut lasten kasvattajat!

Edessänne on tuore pyhäkoulun opetusmateriaali kymmenestä käskystä. Nyky-yhteiskunnan keskellä vanhemmilla ja muilla kasvattajilla on haastava rooli lastenkasvatuksessa. Yksi keskeinen teema on arvojen välittäminen seuraavalle sukupolvelle. Lapsille on tarjolla hyvin monenlaisia roolimalleja niin elävän esimerkin kuin viestintökin välityksellä.

Raamattu tarjoaa meille kestävän arvopohjan jokaiseen elämämme vaiheeseen. Kymmenen käskyä toimii meille peilinä osoittaen, miten meidän tulisi elää suhteessa Jumalaan ja lähimmäisiimme. Omaa elämää sen kautta katsoessamme huomaamme olevamme vajaita Jumalan tahdon täyttämässä – laki osoittaa synnin.

”Mutta laki tuli väliin, että rikkomus suureksi tulisi; mutta missä synti on suureksi tullut, siinä armo on tullut ylenpalttiseksi, että niinkuin synti on hallinnut kuolemassa, samoin armokin hallitsisi vanhurskauden kautta iankaikkiseksi elämäksi Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme, kautta.” (Room.5:20–21, Raamattu 1938)

Laki ajaa meidät Hänen luokseen, joka on täydellisesti täyttänyt lain. Jeesus täytti lain meidän puolestamme ja maksoi kuolemallaan meidän syntimme. Olemme vapaita ja saamme Hänen armotyöstään käsin palvella Jumalaa ja lähimmäistä sekä kasvaa Hänen armonsa tuntemisessa.

Jumalan siunausta sinulle pyhäkoulunopettaja, vanhempi tai muu kasvattaja, joka olet kokenut lasten kristillisen kasvatuksen tärkeänä. Toivon ja rukoilen, että tämä materiaali voisi auttaa sinua tärkeässä työssäsi ja kannustaa teitä vanhemmat pitämään esillä kristillistä arvopohjaa!

Martta Laaksonen

sosionomiopiskelija

Sisällysluettelo

Ohjeita materiaalin käyttöön.....	1
1.KERTA: JUMALA ANTAA KYMMENEN KÄSKYÄ, johdanto aiheeseen.....	4
2.KERTA:1. käsky: <i>Minä olen Herra, sinun Jumalasi. Sinulla ei saa olla muita jumalia minun rinnallani.</i>	6
3.KERTA: 2. käsky: <i>Älä turhaan käytä Jumalasi nimeä, sillä Herra ei jätä sitä rankaisematta, joka turhaan käyttää hänen nimeään.</i>	7
4. KERTA: 3. käsky: <i>Pyhitä lepopäivä.</i>	8
5.KERTA: 4. käsky: <i>Kunnioita isääsi ja äitiäsi.</i>	10
6.KERTA: 5. käsky: <i>Älä tapa.</i>	12
7. KERTA: 6. käsky: <i>Älä tee aviorikosta.</i>	13
8.KERTA: 7. käsky: <i>Älä varasta.</i>	15
9.KERTA: 8. käsky: <i>Älä lausu väärää todistusta lähimmäisestäsi.</i>	16
10. KERTA: 9. käsky: <i>Älä tavoittele lähimmäisesi omaisuutta ja 10. käsky: Älä tavoittele lähimmäisesi puolisoa, työntekijöitä, karjaa äläkä mitään, mikä hänelle kuuluu.</i>	18
Liite 1: Kuvia materiaalista.....	22
Lähteet.....	24

Muu materiaali:

CD-R:

Mainokset: neljäs kerta, kolmas käsky

Iso käskytaulu: tekstit

Lasten käskytaulut – vihkosen kansi ja sivut

Lasten käskytaulut – vihkosen tekstit

Kertomusten visuaalinen havainnointi materiaali

Käskyt – rap -video

Ohjeita materiaalin käyttöön

Opettajan aiheeseen syventyminen:

Pyhäkouluun valmistautuminen on hyvä aloittaa rukouksella. Rukoilemme, että Jumala saisi siunata pyhäkoulunvalmistelun ja antaa viisautta siihen. Rukoillaan, että pyhäkouluhetki olisi siunattu, että Jumala olisi siellä Pyhän Henkensä kautta läsnä ja puhuisi näille lapsille. Suljemme heidät kaikki rukouksiimme ja pyydämme, että sanoma Jeesuksesta saisi kantaa heitä niin kuin meitä aikuisiakin koko elämämme, aina taivaaseen asti.

Aiheeseen syventymiseksi voin suositella ensinnäkin Raamattua sekä Martti Lutherin Isoa katekismusta, josta löytyy kuhunkin käskyyn perusteellinen selitys.

Materiaalista yleisesti:

Materiaali on pyritty suuntaamaan pyhäkoulutyöhön. Riippuen pyhäkoululaisten iästä, materiaalia voi käyttää soveltaen. Ensisijaisesti se on pyritty tekemään alle seitsemän vuotiaille, Tämän vuoksi materiaali sisältää runsaasti kuvia, Raamatun tekstiä havainnollistavia kertomuksia sekä musiikkia. Lapsille, jotka osaavat jo lukea, on lisäksi esillä tikkukirjaimin kirjoitetut käskyt.

Risti ja nimilaput:

Nämä opettajan on tehtävä itse etukäteen. Askartele suuri risti värikkästä kartongista tai päällystä väripaperista askarreltu risti kontaktimuovilla. Leikkaa suuri sydän punaisesta kartongista ja liimaa se keskelle ristiä. Leikkaa myös valmiiksi nimilappupohjia (esim. sydämen, lampaan tms. muotoisia). Anna lasten kirjoittaa nimensä niihin tai kirjoita itse, jos ajasta on puute. Liimaa nimilaput pyykkipoikiin ja anna kuivua sen kerran ajan. Aseta risti näkyvälle paikalle pyhäkoulutilaa, ja kerro lapsille, miten se on siellä muistuttamassa Jeesuksen kuolemasta meidän syntiemme tähden ja sen kautta Jumalan rakkaudesta meitä kohtaan. Kasteessa meidät on liitetty Kristukseen; säilytä lasten nimilaput pyhäkoulujen välisenä aikana ristissä, josta he saavat aina pyhäkoulun alussa hakea ne taas puseroonsa.

Kertomusten havainnointimateriaalin kokoaminen:

Jos sinulla ei vielä ole kuvamateriaalia valmiiksi toimitettuna, vaan ne ovat kuvatiedostoina, varmista, että sinulla on käytettävissä monistuskone, jolla voit tulostaa A 3 kokoisia värimonisteita. Materiaalista tulee helpompikäyttöinen, jos sinulla on myös mahdollisuus laminoida materiaali. Muussa tapauksessa täytynee käyttää kontaktimuovia. Kuvien taustatuen saa taittamalla 2A –

kokoinen paksu kartonki kahtia ja asettamalla sen seisomaan aukeama alaspäin. Jotta kartonki ei lysähdä kasaan, voi kummankin sivun yhdistää ohuella kartongin suikaleella toisiinsa, jolloin oikea aukenemiskulma pysyy paikallaan. Kun taustatuki ei ole käytössä, kartonkiliuskan voi taittaa sivujen sisälle. Hahmojen pystyissä pitämiseen voi käyttää monenlaisia kierrätysmateriaaleja (esim. tyhjiä isoja lääkepurkkeja, leikattuja maitotölkkejä, laminoiduista hahmoista ylijääneitä liuskoja). Hahmon kiinnittäminen purkkiin tms. onnistuu varmimmin ilmastointiteipillä.

Neljänteen kertaan liittyvät harrastusmainokset on tarkoitettu niin, että iso kuva ja vähän tekstiä on lapsiin päin ja varsinainen mainosteksti opettajaan päin. Ne voi liimata joko kartongille vastatusten tai laminoida yhteen.

Vihjepussukka:

Tähän käy hyvin monenlaiset pussukat. Ideana on tuoda pientä jännitystä ja kiinnostusta uuden käskyn oppimiseen. Jokainen kertomusosuus on hyvä aloittaa vihjepussukalla, jonka sisältä vedetään senkertainen kuvavihje. Tähän tehtävään opettaja voi valita 1-2 vapaaehtoista kerrallaan. Lapset ottavat vihjeen esille ja näyttävät lapsille. Opettaja voi auttaa vielä niin, että kuva tulee varmasti näytettyä joka suuntaan. Opettaja kyselee lapsilta, mitä kuvassa näkyy, ja siirtää sitten kuvan ison käskytaulun lähetyville. Kertomuksen ja käskyn käsittelyn jälkeen tai kertomuksesta siirryttäessä käskyn käsittelyyn, opettaja voi ottaa esille oikean käskytekstin, ja laittaa sen sekä kuvavihjeen isoon käskytauluun. Tässä vaiheessa käskyn selittämistä voi siis vielä jatkaa, jos haluaa. Voi selittää parilla lauseella, miltä Jumala haluaa meidät suojella tämän käskyn kautta.

Tarinan kerronta:

Tarinoiden kerronta on pyritty tekemään mahdollisimman eläväksi dialogisten vuorosanojen avulla. Dialogisuuden tarkoituksena ei ole kuitenkaan aiheuttaa opettajalle liiaksi paineita vuorosanojen muistamisessa. Sen sijaan niiden toivotaan rohkaisevan kertojaa kertomaan tarina värikkäästi, erityisesti äänensävyjä vaihdellen. Vuorosanat ovat siis perusteellinen lähtökohta ja hyvä valmistautumismateriaali kertomuksen sekä opetuksen sisäistämiseen. Kertomusta voi kuitenkin kertoa myös kertojan näkökulmasta: ”Tässä on Ville. Villellä on ollut ihan ensimmäinen esikoulupäivä tänään jne.” Kertomuksen aikana on hyvä välttää paperiin katsomista mahdollisimman paljon. Paperiin katsominen katkaisee kontaktin lapsiin, ja kertomuksen koko jännitys katoaa. Materiaalia voi yrittää käyttää dokumenttikameran välityksellä suuremmalle porukalle niin, että hahmot ja tausta eivät ole pystyissä vaan pöytäpinnan päällä.

Visuaalisen materiaalin käyttö:

Tarkista ennen pyhäkoulun alkua, mitkä taustakuvat ja mahdolliset lisäpalat ovat milläkin kertaa käytössä ja missä järjestyksessä. Laita taustat oikeaan järjestykseen, jotta ne on helppo vaihtaa nopeasti kertomuksen edetessä. Laita

sinitarrat myös valmiiksi lisäpalojen taakse. Avaa taustakuvien tuki ja varmista, että kuvat pysyvät taustaa vasten liukumatta. Lisää tarvittaessa esim. pala sinitarraa kuvan reunan eteen estämään kuvan liukuminen. Hahmot voi piilottaa ennen kertomuksen alkua taustakuvien tuen alle. Kerrottaessa pidä puhuvaa nukkea joko kädessä tai siirtele sitä sen nuken suuntaan kenelle se on puhumassa. Nukkeja voi säilyttää pyhäkoulukertojen välillä esim. vihjepussukassa, jos se vain on tarpeeksi iso siihen tarkoitukseen.

Askartelut:

- Käskyvihot: Tätä varten opettajan tulee monistaa valmiiksi materiaalit jokaista lasta varten. Ideana on, että opettaja kopioi jokaiselle lapselle vihon materiaalit seuraavasti:
 - 1 kpl kansilehtiä
 - 2 kpl sivuja (kaksipuolinen kopio)
 - 1 kpl kuvavihjepapereita
 - 1 setti kirjoitettuja käskyjä (käskyt kahdella paperilla)

Lapset saavat valmistaa omat käskyvihkoset itse, pienemmät aikuisen avustuksella. Vihkoseen joka kerralla lisättävän käskyn voi joko liimata pyhäkoulussa tai saada sen mukaan ”pyhäkoulutarrana” kotona liimattavaksi. Vihkonen olisi kuitenkin hyvä aloittaa pyhäkoulussa ensimmäisellä kerralla. Itse vihkosen sivut olisi hyvä olla kasattuna jo etukäteen pyhäkoulun opettajan toimesta, niin että taitetut A 4 sivut on nidottu sisäkkäin.

Jos lapset saavat kuvavihjeet kotiin, siellä liimattaviksi, kannattaa sen kerran kuvia leikata jo valmiiksi, josta ne on sitten helppo jakaa lapsille lähtiessä. Jos vihkoja taas säilytetään pyhäkoulukaapissa, ja jatketaan joka sunnuntai pyhäkoulun lopussa, lasten nimiä on hyvä laittaa niin papereihin kuin materiaaliinkin.

- Muut askartelut: Joillekin kerroille on annettu askarteluehdotus, jonka opettaja voi halutessaan toteuttaa. Tässä on kuitenkin huomioitava käytettävissä oleva aika sekä hankkia tarvittavat materiaalit ajoissa. Ajan säästämiseksi materiaaleja voi leikata jo valmiiksi oikeaan kokoonsa.

Musiikki:

Opetuskertoihin on sisällytetty kahdenlaisia lauluehdotuksia: suoraan teemaan sopivia ja tutumpia lauluja, joihin osaan on myös laululeikki. Jos ryhmässä on paljon pieniä, on ehkä parempi ottaa tutumpia lauluja. Opettaja voi valita lauluja sen mukaan kuin on aikaa. Pyhäkoulun voisi aloittaa aina laululla.

Käskyt–rap on tehty käskyjen ulkoa oppimista silmälläpitäen.

Opetusmateriaaliin kuuluva musiikkivideo on tarkoitettu joko opettajalle laulun opetteluun tai lasten kanssa yhdessä katsottavaksi ja mukana toistettavaksi.

Rap:ia ei tarvitse ottaa joka kerta, mutta joka toinen kerta voisi olla hyvä, niin että lopussa se olisi jo hyvin lasten mielissä. Laulu kannattaa käydä joka laulukerta kokonaan läpi. Lapset oppivat siinä sivussa jo vähän muitakin tulevia käskyjä. Rap voisi olla aina kertomuksen jälkeen.

1.KERTA:

JUMALA ANTAA KYMMENEN KÄSKYÄ, johdanto aiheeseen

Raamatunkohdat: 2. Moos. 19, 2. Moos. 20:18–21, 5. Moos. 5:22–27

Tarvittavat materiaalit: Laintaulu- vihkosen materiaalit, ks. opetuksen jälkeen tarkempi selostus

PYHÄKOULUN KULKU

Risti-läsnäolotaulu: -nimilappujen kirjoitus ja laittaminen puseroon

-kertomus rististä ks kohta Risti ja nimilaput

Lauluehdotukset: Jeesus meitä rakastaa (SK 409), Käsi kädessä (LV 106, LVK 36), Jumalan kämmenellä (LV 99, LT 67, LVK 71, LHLK s. 32)

Rukous: omin sanoin

Vihjepussukka: laintaulut Selitä vihjepussukan idea, pyydä 1-2 apuria nostamaan kuvavihje ja näyttämään se muille. Kysele mitä näkevät. Aseta esille, myöhemmin käskytauluun.

Havainnoiva kertomus

Tausta: koti-näkymä, leikkikenttä, Siinain vuori, Mooses, pilvi, salamoita, sonnin peittävä pala (Huom. muista laittaa sonnina peittävä pala paikoilleen Siioninvuori taustaan jo ennen pyhäkoulun alkua!)

Ville: Hei! Minun nimeni on Ville.

Veera: Hei! Minä olen Veera.

Ville: Minä ja Veera ollaan sisaruksia. Minä olen kuusi vuotta vanha ja siskoni on viisi. Kuinkas vanha sinä olet? (kolme vastausta lapsilta)

Veera: Meidän perhe, isä Juha, äiti Kaisa sekä Ville ja minä Veera muutimme juuri (*paikkakunta*)...Ai niin ja arvatkaas mitä?! Meidän koti on aivan puiston ja leikkikentän vieressä (lisää leikkikenttä taustaan)! Tämä on meidän eka viikonloppu täällä, ja me aiotaan Villen kanssa mennä kokeilemaan leikkikentän kiipeilytelineitä.

Pyhäkoulunopettaja: Ville ja Veera eivät ole ainoat lapset (*paikkakunta*):n leikkikentällä tänään. Monet muutkin perheet ovat muuttaneet alueelle ja ovat huomanneet mukavan ulkoilualueen. Lauantaisin ja sunnuntaisin puistossa on hyvin vilkasta. Silloin perheet ja lapset tapaavat toisiaan ja viettävät aikaa yhdessä. Ville ja Veera eivät kuitenkaan tiedä sitä, sillä tämä on todella heidän ensimmäinen viikonloppunsa uudessa kodissa. (vaihda keittiö tausta) Sillä välin kun Ville ja Veera tutustuvat naapurin lapsiin, tahdon esitellä teille lasten vanhemmat: Juha ja Kaisa (nosta nuket esille).

Kaisa: Hei lapset! Me tosiaan olemme Villen ja Veeran vanhemmat – Juha ja Kaisa. Onpas mahtava nähdä teitä kaikkia täällä tänään! Me olemme Juhan kanssa seuranneet keittiön ikkunasta aina välillä, kun Ville ja Veera ovat leikkineet tuolla leikkikentällä tien toisella puolen ja näyttävät tulevan hyvin toimeen naapurin lasten kanssa.

Juha: Ei mutta nyt on jokin pielessä - Ville on tulossa kotiin kovin alakuloisen näköisenä. Mitähän siellä nyt on sattunut?

(liikuta Ville- nukke lähemmäs vanhempia)

Kaisa: Onko kaikki kunnossa Ville?

Ville: Halusin vaan kokeilla, kuinka nopeasti voisin kiivetä sitä leikkikentän liukumäkeä ylös... ja sitten siihen tuli joku mies sanomaan, etten saa tehdä niin... selitti jostain säännöistä leikkikentällä... Miksi ihmeessä leikkikentällä tarvitsee olla säännöt!? Kieltävät sitten kaiken hauskan!

Pyhäkoulunopettaja: Näyttää siltä, että Ville on todella pettynyt siitä, ettei hänen annettu tehdä jotain sellaista, jonka hän ymmärsi hauskaksi. Lapset, nostakaapa kätenne, jos teitä on joskus kielletty tekemästä jotakin, mikä teidän mielestänne olisi ollut todella hauskaa? Ville koki juuri noin tuossa kertomuksessa. Hän ajatteli, että hänen ei annettu pitää hauskaa. Mitäs arvellette, olikohan ne säännöt siellä leikkikentällä siksi, että lapsilla ei olisi hauskaa? (kolme kättä, jos ei käsiä, kysy jatkokysymykset) Mitä voisi tapahtua, jos leikkikentällä ei olisi lainkaan sääntöjä ja lapset voisivat tehdä, mitä ikinä halusivat? (- haavereita, kinaa jne.)

No niin, kuka voi kertoa minulle, mikä tämä on (nosta Raamattua)? Kyllä vain, Raamattu kertoo meille Jumalan rakkaudesta meitä kohtaan. Raamattu myös kertoo kertomuksen miehestä, jolle annettiin sarja käskyjä. Ne käskyt olivat Jumalalta.

Tuon miehen nimi oli Mooses (näytä Mooseksen kuva). Jumala oli kutsunut Mooseksen johtamaan hänen kansaansa, Israelia pois Egyptin maasta, jossa heitä oli pidetty orjina. Raamattu kertoo, miten Israelilaiset muutamia kuukausia vaellettauan saapuivat Siinain erämaahan. Siellä olevalla Siinain vuorella Jumala puhutteli Moosesta ja käski välittää hänen viestinsä heille. (Aseta taustakuva Siinain vuoresta paikoilleen). Eräänä päivänä Jumala kertoi Moosekselle, että hän laskeutuu alas vuoren huipulle paksussa pilvessä ja että hän puhuu Moosekselle. Israelin kansa kuuli, miten Mooses puhui ja Jumala vastasi. Jumalan läsnäolo oli niin voimakas, että taivas salamoï ja kuului trumpetin ääni. Vuori vapisi ja peittyi savuun. Ihmiset pelkäsivät kuolevansa, jos he vielä kuulisivat Herran äänen. Niin he pyysivät Moosesta puhumaan Jumalan kanssa ja välittämään viestin sitten heille. Jumala kirjoitti sormellaan kahteen kivitauluun kymmenen käskyä, jotka hän antoi Moosekselle.

Nuo käskyt ovat myös Jumalan meille antamia elämänohjeita. Jumala rakastaa meitä, ja lakinsa kautta hän haluaa varjella meitä pahalta. Hän kertoo meille, kuinka meidän tulisi elää suhteessa häneen ja lähimmäisiimme.

Seuraavan yhdeksän kerran aikana saamme matkustaa Villen ja Veeran mukana ja oppia Jumalan rakkaudesta ja kuinka hänen sääntönsä, kymmenen käskyä, tulee vastaan arjessa. Opimme myös, miten ne ovat meidän ja lähimmäistemme parhaaksi: ei niin kuin Ville ajatteli leikkikentän säännöistä, elämän ilon ja hauskuuden poistamiseksi.

Meille tulee tänne eteen tällainen käskytaulu, jonne joka kerta laitetaan sen kerran käskyn numero, pieni kuvavihje ja käskykirjoitus. (Laita käskytaulut kuvavihje paikalleen)

Askartelu: Askartele laintaulu-vihkonen

- 1 kpl A4 paperille vaakatasoon kopioituja kansilehtiä, 2 kpl A 4 kaksipuolisia sivuja/lapsi
- nitoja tai rei'itin ja narua
- värikyniä, sakset, liimapuikkoja

Jaa valmiiksi nidotut vihkoset. Lapset koristelevat sen kannet ja kirjoittavat nimensä siihen, sekä liimaavat ensimmäisen kuvavihjeen kannen neliöön → laintaulukirjanen lähetetään kotiin tai työstetään joka pyhäkoulukerta

2.KERTA:

1. käsky: *Minä olen Herra, sinun Jumalasi. Sinulla ei saa olla muita jumalia minun rinnallani.*

Martti Luther, Vähä katekismus:

Mitä se merkitsee?

Vastaus: Meidän tulee yli kaiken pelätä ja rakastaa Jumalaa ja turvautua häneen.

Raamatunkohdat: 2. Moos. 20:2-3 ja 5. Moos. 5:6-7

Tarvittavat materiaalit: Iso sydän piirrettynä fläppitaululle, kaksi eriväristä tussia

PYHÄKOULUN KULKU

Läsnäolotaulu: ohjaa lapset hakemaan omat nimilappunsa ristikstä, tee uusille pyhäkoululaisille nimilappu

Lauluehdotukset: Jeesuksen rakkaus (LHLK, s. 35), Anna anteeksi (LT 107, LVK 101, LV 60), Milläs minä pääsisin taivaaseen (LVK 95)

Rukous: omin sanoin

Vihjepussukka: kultainen vasikka, (Varmistele kyselemällä lapsilta, muistavatko mikälaisesta pussukasta on kysymys. Pyydä 1-2 apuria nostamaan kuvavihje ja näyttämään se muille. Kysele mitä näkevät. Aseta kuvavihje laintauluun.)

Havainnoiva kertomus

Tausta: Siionin vuori, kultainen sonni, Mooses, pilvi, salamoita, sonnin peittävä pala

(alussa ei taustakuvaa)

Veera: Hei lapset! Onpa mukava nähdä taas teitä kaikkia! Taidattekin muistaa nimeni – olen siis Veera. Veljeni Ville ja minä olemme olleet niin innoissamme viime kerran kertomuksesta, että päätimme sitten leikkiä sitä useina päivinä! Rakensimme vuoren meidän olohuoneen lattialle ja Ville kiipesi sille kuten se parrakas mies siinä kertomuksessa. Muistaako joku mikä sen miehen nimi oli? – Kyllä vaan, miehen nimi oli Mooses. Mooses oli keskustellut Jumalan kanssa Siinai -nimisellä vuorella, ja Jumala oli antanut Moosekselle jotakin mukaan, kun hän tuli takaisin Israelin kansan luo. Kukapa muistaisi, mitä hän sai? – Lain taulut, kyllä vain. Hän sai taulut, joissa luki kymmenen käskyä. Ja nyt tulee tärkeä kysymys, kuka muistaa, miksi käskyt annettiin? – Ne annettiin suojelemaan ja varjelemaan ihmisiä pahalta, toisin sanoen synniltä. Ne kertovat, kuinka ihmisen tulisi elää suhteessa muihin ihmisiin ja Jumalaan.

Juha ja Kaisa: Heippa lapset! Muistatteko vielä sen jännittävän kertomuksen Siinain vuoresta, kuinka se vapisi ja israelilaiset kuulivat Mooseksen ja Jumalan keskustelevan

keskenään? Ihmiset olivat todella peloissaan ja kysyivät voisiko Mooses kertoa, mitä Jumala halusi sanoa heille. Mooses kiipesi vuorelle kuulemaan, mitä Jumala halusi sanoa kansalle. Mutta sillä aikaa Aaron, Mooseksen veli, oli vastuussa kansasta. Kun Mooses viipyi vuorella, kansa alkoi väsyä odottamiseen ja he alkoivat valittaa ja epäillä Jumalaa. Ihmiset menivät Aaronin luo ja kysyivät häntä rakentamaan heille jumalan, joka johtaisi heidät luvattuun maahan. Mitäpä Aaron teki? Hän keräsi kansalta kultakorut ja sulatti niistä kultaisen sonnin, sanoen heille: ”Tämä on sinun jumalasi, joka toi sinut pois Egyptistä!”

Pyhäkoulunopettaja: Israelilaiset rikkoivat Jumalan antamaa ensimmäistä käskyä vastaan (näytä käskyteksti), joka on: ” *Minä olen Herra, sinun Jumalasi. Sinulla ei saa olla muita jumalia minun rinnallani.* ” (Pyydä lapsia toistamaan käsky uudelleen opettajan kanssa.) Tämä tarkoittaa sitä, että Jumalalla täytyy olla kaikkein tärkein paikka meidän ihmisten sydämissä. Tuleeko teillä mieleen jotakin, mikä on valtavan tärkeää, jokin tavara tai ihminen esimerkiksi (4-6 kättä)? (Kirjoita ehdotukset fläppitaulun suureen sydämeen. Selitä sitten, miten Jumala tahtoo, että meillä on suuri sija meidän sydämissämme hänelle. Hän haluaa, että me rakastamme häntä yli kaiken ja kukaan tai mikään ei saa ottaa Jumalan sijaa meissä. Piirrä sana JUMALA isolla ja toisella värillä muiden sanojen yli.)

Laita käsky ja numero käskytauluun.

Käskyt – rap: laula/lausu lasten kanssa vuorolauluna

Lapset leikkaa ja liimaa kuvavihjeen ja käskyn tai ottaa ne kotiin mukaan

3.KERTA:

2. käsky: Älä turhaan käytä Jumalasi nimeä, sillä Herra ei jätä sitä rankaisematta, joka turhaan käyttää hänen nimeään.

Martti Luther, Vähä katekismus:

Mitä se merkitsee? Vastaus:

Meidän tulee niin pelätä ja rakastaa Jumalaa, että emme hänen nimessään toivota pahaa, vannoo, noidu, valehtele emmekä petä, vaan huudamme hänen nimeään avuksi kaikessa hädässämme, rukoilemme, ylistämme ja kiitämme sitä.

Raamatunkohdat: 2. Moos. 20:7

PYHÄKOULUN KULKU

Läsnäolotaulu: ohjaa lapset hakemaan omat nimilappunsa ristikstä, tee uusille pyhäkoululaisille nimilappu

Lauluehdotukset: Jeesus meitä rakastaa (SK 409, LVK 69), Käsi kädessä (LV 106, LVK 36), Kiitos kun saan tässä olla (SK 367), Jumalan kämmenellä (LV 99, LT 67, LVK 71, LHLK s. 32)

Rukous: omin sanoin

Vihjepussukka: suu, pyydä 1-2 apuria nostamaan kuvavihje ja näyttämään se muille. Kysele mitä näkevät. Aseta kuvavihje laintauluun.

Havainnoiva kertomus

Tausta: kotipiha tausta -> peitä koti koulukuvalla etukäteen, leikkikenttä+keinut

Ville: Moikka kaverit! Minulla oli ensimmäinen eskaripäivä tänään! Äiti jo kyseli, mikä oli parasta päivässä, ja kerroin sitten, että välitunti tietysti. Sain muutamia uusia kavereita, vaikka jotkut olen jo tavannut meidän kodin lähellä olevalla leikkikentällä. Eskarissa oli paljon uusia asioita opittavana jo tänään ja tuntuu, etten muista puoliakaan niistä. Opettajani olivat ihan kivoja, mutta päivän aikana tapahtui jotain, joka sai minut tuntemaan oloni epämukavaksi.

Minun kaverini, Petteri nimittäin putosi välitunnilla alas kipeilytelineeltä. Opettaja juoksi paikalle hokien Jumalaa. Aluksi ajattelin, että hän rukoili Jumalaa auttamaan tuossa vaarallisessa tilanteessa, mutta sama tapahtui, kun toinen eskarilainen läikytti mehua lattialle. Tiesin, että Jumalaa voi rukoilla joka hetki, mutta ajattelin varmistaa asian äidiltä. Kerroin, että opettaja rukoili tänään Jumalaa useaan otteeseen. Hän oli asiasta iloinen...mutta kun kerroin, mitä oli tapahtunut, hän kertoi surullisena, miten jotkut ihmiset käyttävät Jumalan nimeä väärin. He käyttävät sitä ikään kuin kirosanana.

(Siirrä isä ja äiti näkyviin)

Juha: Heippa lapset! Minä tulin ajatelleeksi käskyjä, joita olemme tässä opetelleet, ja seuraava käsky liittyy Villen eskaripäivään todella läheisesti. Toinen käsky menee näin (näytä käskyteksti): *"Älä turhaan käytä Jumalasi nimeä, sillä Herra ei jätä sitä rankaisematta, joka turhaan käyttää hänen nimeään."* (pyydä lapsia toistamaan käsky opettajan kanssa) Jumala on pyhä ja hän haluaa, että hänen nimeään ei käytetä turhaan. Ajatelkaapas, jos joku alkaisi hokea teidän nimeänne, kun joku läikyttää mehua pöydälle. Tai vaikkapa jos joku muistaa jonkun asian väärin. Jumala kuulee kaikkien ihmisten puheet koko maailmassa. Hän haluaa, että hänen nimeään käytetään oikein. Mitä sellaiset tilanteet on joissa Jumalan nimi on käytetty oikein? No voidaanko me rukoilla Jumalaa? - Voidaan. Minkälaisia asioita me voimme rukoilla? Me voimme rukoilla Jumalan apua, jos meillä on joku hätä. Mutta ei tarvitse edes olla hätä, että voimme rukoilla. Voimme myös kiittää ja ylistää Jumalaa siitä mitä hän on meille antanut ja miten hän on pitänyt meistä huolta.

Kaisa: Tuo on totta lapset, mitä isä sanoi. Muistattekos Veera ja Ville tai kuka tahansa teistä lapset, miten meille tutussa Isä meidän rukouksessa rukoillaan Jumalan nimestä? Me rukoilemme: "Pyhitetty olkoon sinun nimesi."

Pyhäkoulunopettaja: Nyt lapset lopuksi voisimme rukoilla yhdessä tuon Isä meidän rukouksen ja pyytää Jumalaa antamaan meille voimaa elää niin, että mitä ikinä teemme, se olisi Hänen nimensä kunniaksi.

Laita käsky ja numero käskytauluun.

Käskyt – rap: laula/lausu lasten kanssa vuorolauluna (onko laulettu viimeksi?)

Lapset leikkaa ja liimaa kuvavihjeen ja käskyn tai ottaa ne kotiin mukaan

4.KERTA:

3. käsky: *Pyhitä lepopäivä*

Martti Luther, Vähä katekismus:

Mitä se merkitsee? Vastaus:

Meidän tulee niin pelätä ja rakastaa Jumalaa, että emme väheksy Jumalan sanaa ja sen saarnaa, vaan pidämme sen pyhänä, kuuntelemme ja opimme sitä mielellämme.

Raamatunkohdat: 2. Moos. 20:8–11, Matt. 12:1–14, Mark. 2: 23–28

Tarvittavat materiaalit: jos valitset askarrella kirjanmerkin: saksia, liimaa, rei'itin, lankaa tai nauhaa, Raamatunkohta valmiiksi kopioituna ja leikattuna, kirjanmerkki sapluunoita tai erivärisiä kirjanmerkkipohjia valmiiksi leikattuna, värikyniä tai muita koristelu materiaaleja

PYHÄKOULUN KULKU

Läsnäolotaulu: ohjaa lapset hakemaan omat nimilappunsa ristikstä, tee uusille pyhäkoululaisille nimilappu

Lauluehdotukset: Jeesuksen rakkaus (LHLK s.35), Kellot kaikuu (LV 58), Anna anteeksi (LT 107, LVK 101, LV 60), Vielä tilaa on (LV 160, LVK 32, LHLK s.50)

Rukous: omin sanoin

Vihjepussukka: ristityt kädet + Raamattu, pyydä 1-2 apuria nostamaan kuvavihje ja näyttämään se muille. Kysele mitä näkevät. Aseta kuvavihje laintauluun.

Havainnoiva kertomus

Tausta: lastenhuone, olohuone, harrastusmainokset

Ville ja Veera (Lastenhuone): (Lukemassa lastenkirjaa yhdessä) Ai, moikka kaverit!

Veera: Anteeksi, emme huomanneet, että te olitte jo täällä...olimme niin syventyneet lukemaan tätä kirjaa - ja te lapset istutte niin hiljaa, että emme kuulleet teidän tuloanne. No mutta, haluisitteko te tietää, mitä me olemme lukeneet?

Ville: Luemme kirjaa nimeltään: "Kun kasvan isoksi"...se kertoo kertomuksen pojasta, joka miettii mitä hän tahtois tehdä, kun hän kasvaa isoksi...

Veera: ...ja sitten me myös aloimme miettiä, mitä me tahtoisimme tehdä, kun me kasvamme isoiksi. Me kummatkin valitsimme suosikkiammatit. Kun minä kasvan isoksi, minä tahdon olla balettianssija.

Ville: ...ja minä tahdon olla jalkapalloilija. Oletteko te kaverit miettineet, mitä tahtoisitte tehdä, kun kasvatte isoiksi? (kolme kättä)

Ville ja Veera: Kuulostaapa teidänkin suunnitelmanne mahtavilta! Joitakin asioita voi jo aloittaa näin nuorempana, kuten balettianssi ja jalkapallo, ei ammattina, mutta harrastuksena. Ajattelimme mennä yhdessä kysymään meidän vanhemmiltamme, mitä he ajattelevat asiasta. (vaihda tausta olohuonetaustaan)

Veera: Ääitii!

Ville: Iisää!

Kaisa ja Juha: Niin, Veera ja Ville, mikäs nyt on meneillään?

Ville: Onko _____ poikien jalkapallo joukkuetta, jossa voisin alkaa käydä pelaamassa?

Veera: Entäpä onko balettitunteja? Haluan aloittaa balettitunnit ensi viikolla.

Juha: Malttakaahan lapset...kumpikin teistä haluaa siis aloittaa uuden harrastuksen?

Harrastusten aloitus ei tapahdu noin vain. Täytyy miettiä vähän aikaa, onko niihin aikaa ja varaa. Se on vähän niin kuin lemmikin ottaminen. Se vie aikaa ja se vaatii vastuunottoa.

Kaisa: Jaksaisitteko lähteä harjoituksiin joka viikko, vuosi toisensa perään?

Juha: Lapset, me keskustelemme äidin kanssa asiasta ja katsomme, onko baletti- tai jalkapalloharrastusta tarjolla tällä alueella.

Pyhäkoulunopettaja: Katsotaanpas lapset, mitä Veeran ja Villen vanhemmat löytävät. Minulla onkin täällä kaksi heidän löytämäänsä ilmoitusta (poista tyhjä paperi edestä). Ja näyttääpä olevan ilmoitus juuri balettiryhmästä ja jalkapalloryhmästä. Minäpä luen teille nämä mainokset.

”Pikku tanssijat ja heidän vanhempansa (*paikkakunta*) alueella! Meillä on ilo ilmoittaa teille, että nuorten tyttöjen balettiryhmä alkaa ala-asteen liikuntasalissa, Kuusipolku 4:ssä. Ryhmä on tarkoitettu 4-6 vuotiaalle tytöille. Kokoonnumme joka sunnuntai klo10. Jos olet kiinnostunut ryhmästämmme enemmän, voit tarkistaa nettisivumme: www.pikkutanssijat.fi. tai ottaa yhteyttä. Hanna Huttula p. 045-5629385 tai sähköpostitse hanna.huttula@luukku.com. Tervetuloa!”

Toinen mainos on tällainen:

”Jalkapalloa lajista kiinnostuneille 5-6 vuotiaalle pojille ala-asteen jalkapallokentällä. Kokoonnumme sunnuntaisin klo 10 ja ensimmäiset harjoitukset alkavat heti elokuun ensimmäisenä sunnuntaina. Tervetuloa. Ilmoittautumiset kunnan vapaa-aika toimeen p. 593 473888.”

Pyhäkoulunopettaja: No niin lapset, huomasittekos, kun luin noita mainoksia, että kummassakin niistä oli joku pieni ongelma? Mihinkäs aikaan nuo harrastusten harjoitukset olivat? Olivatko ne maanantaisin? Vai lauantaisin? – Ei kun sunnuntaina, ja mihin aikaan? – Kymmeneltä. Mitäs tapahtuu myös sunnuntaiaamuisin? – Kyllä, sunnuntaiaamuisin on jumalanpalvelus, yleensä klo 10 tai 11. Eli mitäpä Villen ja Veeran pitäisi nyt tehdä: (alkaako käydä) aloittavatko he harjoituksissa käynnin sunnuntaiaamuisin vai lähtevätkö kirkkoon? Mitäs mieltä sinä olet (osoita tiettyä lasta, kolme kättä).

Pyhäkoulunopettaja: No niin, nyt me kuulimme muutamia ehdotuksia tästä porukasta. Kuunnelkaapa, mitä Jumalalla on asiasta sanottavaa. Nyt me muistamme, että kaikki mikä tässä kirjassa on, on totta. Täällä Raamatussa, toisessa Mooseksen kirjassa luvussa 20 jakeessa 11 kerrotaan, miten Jumala lepäsi ja pyhitti seitsemännen päivän sen jälkeen, kun hän oli luonut maan. Kolmas käsky on (Näytä käskyteksti): *Pyhitä lepopäivä.*(Toista käsky uudelleen lasten kanssa). Miten me voisimme pyhittää aikaamme? Riittääkö, että pukee siistit vaatteet ja tulee kirkkoon? Vai mitä se sellainen pyhittäminen oikein tarkoittaisi?

Vastaus löytyy täältä (nosta Raamattu) – Raamatusta, jossa Jumala puhuu meille. Raamattu, joka on Jumalan puhetta meille, on juuri se asia, joka pyhittää meidän pyhäpäivämme. Jumala ei tahdo meidän kuitenkaan pysyttelevän erossa hänestä kaikkina muina päivinä, vaan hän haluaa meidän olevan hänen kanssaan joka päivä. Ongelma vain on, että ihmiset ajattelevat olevansa usein niin kiireisiä. Jotta aikaa tulisi varattua ainakin kerran viikossa Raamatun ääressä olemiseen ja uskon hoitamiseen, on ihmisille hyvä tapa tulla kirkkoon joka sunnuntai.

Vaikka viikon aikana tuntuu olevan kaikenlaista, on hyvä silloinkin hiljentyä päivittäin Raamatun ääreen. Onko sinulla omaa Raamattua? Jos ei, voit ehkä toivoa sitä seuraavaksi syntymäpäivälahjaksi vanhemmiltasi. Ja jos et osaa vielä lukea, voit pyytää vanhempia sisaruksiasi tai vanhempiasi lukemaan sinulle.

Laita käsky ja numero käskytauluun.

Käskyt – rap: laula/lausu lasten kanssa vuorolauluna (onko laulettu viimeksi?)

Lapset leikkaa ja liimaa kuvavihjeen ja käskyn tai ottaa ne kotiin mukaan

Askarteluehdotus: Askartele kirjanmerkki, jossa Ps. 119:105

5.KERTA:

4. käsky: *Kunnioita isääsi ja äitiäsi.*

Martti Luther, Vähä katekismus:

Mitä se merkitsee? Vastaus:

Meidän tulee niin pelätä ja rakastaa Jumalaa, että emme väheksy emmekä vihastuta vanhempiamme emmekä esimiehiämme, vaan kunnioitamme, palvelemme, tottelemme, rakastamme ja arvostamme heitä.

Raamatunkohdat: 2. Moos. 20:12, Ef. 6:1-4, Mark. 7:10–13 ja 1. Tim. 5:8

Tarvittavat materiaalit: Fläppitaulu + tussit tai liitutaulu, jos päätät ottaa lahjakortin askarteluun: valmiiksi leikattuja erivärisiä kartonkeja (Ei liian pieniä!), valkoinen paperi, pienempi kuin kartonki, kartongille liimattavaksi

PYHÄKOULUN KULKU

Läsnäolotaulu: ohjaa lapset hakemaan omat nimilappunsa ristikstä, tee uusille pyhäkoululaisille nimilappu

Lauluehdotukset: Jeesus meitä rakastaa (SK 409), Käsi kädessä (LV 106, LVK 36), Milläs minä pääsisin taivaaseen (LVK 95)

Rukous: omin sanoin

Vihjepussukka: Veera ja Kaisa + puhekuplat, pyydä 1-2 apuria nostamaan kuvavihje ja näyttämään se muille. Kysele mitä näkevät. Aseta kuvavihje laintauluun.

Havainnoiva kertomus

Tausta: olohuone, Veera istumassa huoneessaan, keittiö tausta, tiskejä pöydillä, Annan kortti äidille

(Ennen tarinaa, muista piilottaa Veera)

Ville: Hei kaverit! Arvatkaas mitä? Tänään me ollaan puolivälissä meidän kertomustemme kanssa. Tämä on meidän viides kerta ja tämän jälkeen tulee vielä olemaan viisi lisää. Tänään onkin luvassa käsky, joka koskettaa meitä lapsia aivan erityisellä tavalla. Mutta ennen kuin menemme siihen, palaan hetkeksi takaisin viime kerran opetukseen. Muistatte varmaan viime kerralta, miten minulla ja Veeralla oli vähän ongelmia baletti- ja jalkapalloharrastusten aloittamisen kanssa, joiden harjoitukset osuivat päällekkäin sunnuntain jumalanpalvelusten kanssa. Annapas kun kerron teille jotakin – minulla on hyviä uutisia! Me molemmat löysimme toisen harrastuksen – yleisurheilun! Sen harjoitukset ovat keskiviikkoisin, joten nyt ehdimme sekä harrastuksiimme että kirkkoon!

Ville: Mahdatte miettiä, missä Veera on...valitettavasti hänen täytyy istua huoneessaan (lisää Veeran kuva taustaan). Hän kyllä tiesi, että nyt on aika oppia uusi käsky teidän

kanssa, ja hän olisi kovasti halunnut tulla, mutta jotakin ikävää tapahtui ja nyt hän ei voi tulla tänne vähään aikaan. Kävi nimittäin niin, että äiti pyysi Veeraa tyhjentämään tiskikoneen, mutta Veera ei ottanut asiaa kuuleviin korviin. Sen sijaan hän jatkoi pyörällä ajoa pihassamme. Sitä ei kyllä jatkunut pitkään, koska isä määräsi hänet istumaan huoneeseensa ja miettimään valintaansa. Nyt hänen täytyy olla mukana sekä koneen tyhjentämisessä että täyttämässä.

Ville: En tiedä miten teillä menee kotihommien kanssa, mutta minulla ja Veeralla tuntuu usein olevan parhaat leikit menossa, kun äiti tai isä pyytää tekemään jonkun homman. Olen kuitenkin huomannut, että mitä nopeammin työn tekee, sitä vähemmän tulee harmia ja enemmän aikaa jää taas leikkiä.

Jumala välittää todella paljon perheistä ja hän on antanut erityisen vastuutehtävän vanhemmille pitää huolta lapsistaan. Neljäs käsky menee näin (näytä käskyteksti): ”*Kunnioita isääsi ja äitiäsi.*” (Toista käsky lasten kanssa uudelleen)

Aina ei ole niin helppoa ymmärtää kaikkia asioita, mitä vanhempamme pyytävät meitä tekemään. He kuitenkin tahtovat meidän parastamme. Jumala haluaa meidän kunnioittavan vanhempiamme ja kuuntelevat, kun he pyytävät meitä tekemään jonkun pienen homman. Samalla tavoin, myös meidän vanhempamme ovat vastuussa pitämään huolta heidän jo ikääntyneistä vanhemmistaan, ja näin osoittamaan kunnioitusta heitä kohtaan.

Pyhäkoulunopettaja: Aika kurja tilanne. Nyt minä kysynkin teitä vähän auttamaan Veeraa tässä tilanteessa. Mitä Veera voisi ensinnäkin sanoa vanhemmilleen ja toiseksi, mitä Veera voisi tehdä tässä tilanteessa? (useampia käsiä) Mikä saisi vanhemmat ilahtumaan? (Ehdota ”lahjakortin” piirtämistä tai kirjoittamista ja lasten sanomien asioiden kirjoittamista siihen. Fläppitaululle voisi olla valmiiksi piirretty iso kortti, jota sitten muokattaisiin lasten kuvailun mukaisesti. Selitä lapsille, mikä lahjakortti on, ja tutustu alla olevaan askarteluehdotukseen!)

No niin. Veeran lahjakortti on valmis (Laita pikkukortti Veeran käteen), ja hän vie sen äidille ja isälle (siirrä kortti heidän käteen). Veera pyytää heiltä anteeksi, ja kaikki ovat iloisia.

Laita käsky ja numero käskytauluun.

Lapset leikkaa ja liimaa kuvavihjeen ja käskyn tai ottaa ne kotiin mukaan.

Askarteluehdotus: Lapset askartelevat/piirtävät vanhemmilleen lahjakortin, jossa lupaavat esim. auttaa siivouksessa, tai tyhjentää reippaasti roskiksen tms. Piirrä iso mallikortti taululle ja anna esimerkkejä ja kysy lapsilta muutamia ehdotuksia lahjakortin teksti-ideoiksi. Aikuiset voivat sitten kiertää lasten luona ja kirjoittaa heidän lahjakortti ideansa kortin värilliselle puolelle. Lapset saavat piirtää lahjastaan valkoiselle pohjalle.

6.KERTA:

5. käsky: *Älä tapa.*

Martti Luther, Vähä katekismus:

Mitä se merkitsee? Vastaus:

Meidän tulee niin pelätä ja rakastaa Jumalaa, että emme aiheuta lähimmäisellemme mitään vahinkoa tai kärsimystä, vaan autamme ja tuemme häntä kaikissa elämän tarpeissa.

Raamatunkohdat: 2. Moos. 20:13 ja Matt. 5:21–26

PYHÄKOULUN KULKU

Läsnäolotaulu: ohjaa lapset hakemaan omat nimilappunsa ristikstä, tee uusille pyhäkoululaisille nimilappu

Lauluehdotukset: Jeesuksen rakkaus (LHLK s. 35), Anna Anteeksi (LT 107, LVK 101, LV 60), Jeesus meitä rakastaa (SK 409, LVK 69), Jumalan kämmenellä (LV 99, LT 67, LVK 71, LHLK s. 32)

Rukous: omin sanoin

Vihjepussukka: veitsi, pyydä 1-2 apuria nostamaan kuvavihje ja näyttämään se muille. Kysele mitä näkevät. Aseta kuvavihje laintauluun.

Havainnoiva kertomus

Tausta: olohuone, lastenhuone, olohuoneesta näkymä lastenhuoneeseen: isä ja lapset

(Ennen kertomuksen alkua, muista piilottaa Juha, Ville ja Veera)

Kaisa: Hei lapset! Varmaankin muistatte. Minun nimeni on Kaisa ja olen Veeran ja Villen äiti, sekä Juhan vaimo. Heistä puheen ollen, oletteko nähneet Juhaa missään? Hän oli juuri tuossa katsomassa uutisia, ja nyt en näe häntä missään. Juha ja lapset ovat tainneet unohtaa, että meillä pitäisi olla opetustuokio (Kutsu: ”Juhaa, Juha”). Tuollahan ne lapset ja Juha näyttää olevan lastenhuoneessa (hiljennä ääntä)...ja vaikuttaa siltä, että heillä on menossa tärkeä keskustelu, koska näyttävät olevan niin hiljaa. Shhhh...mennäänpä aivan hiljaa niin kuullaan, mistä siellä on kyse (vaihda tausta lastenhuone taustaksi ja nosta Juha, Veera ja Ville esille.)

Veera: Isä, kuka se mies oli joka näkyi uutisissa? Se näytti niin vihaiselta ja pelottavalta.

Ville: Hänen täytyy olla todella paha ihminen, eikö niin isi?

Juha: Ville ja Veera, isäpä kertoo teille. Uutiset kertoivat, kuinka poliisi oli saanut kiinni tuon miehen tänään. Hän oli murhannut ihmisiä ja viimein poliisi sai miehen kiinni.

Ville: Niin oikein hänelle!

Veera: Niinpä, kun on kerran niihin paha!

Kaisa (tulee huoneeseen): Hm. Mitenkäs on lapset, ollaankos me sitten niihin hyviä?

Juha: Hyvä huomio...uutisten juttu murhasta sai minut ajattelemaan vuorossa olevaa käskyä (näytä käskytekstiä): *Älä tapa*. Kuten muistatte, käskyt annettiin israelilaisille Mooseksen elinaikana. Mooses eli paljon ennen kuin Jeesus syntyi maailmaan, mutta silti Jeesus opetti kansaa samoista käskyistä paljon myöhemmin, niin kuin mekin nyt niitä yhä opettelemme. On helppoa ajatella, että toisen murhaaminen on väärin. Jeesus valaisi käskyä aikanaan toisesta näkökulmasta. Matt. 5:21–26 Jeesus kertoo, miten samaa käskyä rikotaan myös sanoin. Jos puhumme vihaten tai epäkunnioittavasti toisesta ihmisestä, se ei ole Jumalan mieleen.

Kaisa: Mikäpä neuvoksi? Mikä tai kuka voi auttaa meitä kun me olemme syntisiä ihmisiä? Tuolla seinällä oleva risti muistuttaa meitä joka kerta siitä (anna jonkun lapsista vastata). – Kyllä, se muistuttaa meitä siitä, että Jeesus, joka on Jumalan poika, tuli maailmaan ja kuoli meidän syntiemme tähden, jotta me uskomalla häneen saisimme omistaa syntien anteeksiantamuksen.

Tiedättekös, mitä tapahtui tuona iltana Villen ja Veeran perheessä. Koko perhe: Juha, Kaisa, Ville ja Veera pyysivät anteeksi toisiltaan, mitä olivat tehneet väärin ja olivat iloisia siitä, miten syntisinä armo riitti. Muistuttakoon tuolla seinällä oleva ristikin meitä siitä, miten me olemme Kristukseen kastettuja ja hänessä uskon kautta eläviä.

Laita käsky ja numero käskytauluun.

Käskyt – rap: laula/lausu lasten kanssa vuorolauluna (onko laulettu viimeksi?)

Lapset leikkaa ja liimaa kuvavihjeen ja käskyn tai ottaa ne kotiin mukaan

7.KERTA

6. käsky: *Älä tee aviorikosta.*

Martti Luther, Vähä katekismus:

Mitä se merkitsee? Vastaus:

Meidän tulee niin pelätä ja rakastaa Jumalaa, että pidämme sanamme ja tekomme puhtaina ja kurinalaisina, sekä rakastamme ja kunnioitamme kukin aviopuolisoamme.

Raamatunkohdat: 2. Moos. 20:14, Matt. 5:27–32, Matt. 19:4-6

PYHÄKOULUN KULKU

Läsnäolotaulu: ohjaa lapset hakemaan omat nimilappunsa ristikstä, tee uusille pyhäkoululaisille nimilappu

Lauluehdotukset: Jeesus meitä rakastaa (SK 409, LVK 69), Käsi kädessä (Huom.Lauletaan kertomuksen keskellä!) (LV 106, LVK 36), Vielä tilaa on (LV 160, LVK 32, LHLK s.50)

Rukous: omin sanoin

Vihjepussukka: sormukset, pyydä 1-2 apuria nostamaan kuvavihje ja näyttämään se muille. Kysele mitä näkevät. Aseta kuvavihje laintauluun.

Havainnoiva kertomus

Tausta: olohuone

Veera: Hei kaverit pitkästä aikaa! Siitä onkin hetki kun me olemme jutustelleet. Tällä kertaa Ville ei ole kotosalla...ainakaan vielä. Hän meni pelaamaan naapurin Petterin kanssa ja hän pyysi minua juttelemaan teidän kanssa...mutta ajattelin sen sijaan laulaa monelle jo tutuksi tulleen laulun teidän kanssanne tässä Villeä odotellessa. (Laulu Käsi kädessä, LVK 36, LV 106)

Veera: Hei, taisin kuulla oven aukeavan. Luulenpa että se oli Ville.

Ville (huhuilee): Hei, onko ketään kotona?

Veera: No hei Ville, minä olen täällä olohuoneessa meidän kavereiden kanssa. Lauloimme laulun sillä välin kun sinä olit Petterin luona.

Ville: No hei, minulla on teille kerrottavaa...tai oikeastaan jotain mitä haluan kysyä äidiltä ja isältä.

Ville (huhuilten): Äiti, isä, minulla on jotain, josta haluan jutella teidän kanssa. (Kaisa ja Juha saapuvat)

Kaisa: Ai hei Ville! Joko sinä tulit? Me olimme yläkerrassa emmekä kuulleet tuloasi.

Juha: No oliko teillä kivaa? Onko Jokiset mukava perhe?

Ville: Olihan ne...mutta jokin ei ollut kohdallaan.

Kaisa: Mikäs nyt niin? Hehän tuntuvat olevan mukavia ihmisiä.

Ville: He olivat mukavia, mutta ...aivan kun Petterillä ei olisi ollut äitiä kotona. Oli siellä joku nainen, jota Petteri kutsui Mirjamiksi

Juha: Vai niin, no mistä olet varma, ettei hän silti ollut Petterin äiti?

Ville: No kun kysyin Petteriltä, että voisiko se pelata ensiviikonloppunakin jalkapalloa, niin se sanoi, että se on menossa äidin luokse ensiviikoksi - hän oli ollut nyt isän luona viikon ja nyt oli menossa äidille.

Veera: Tehän asutte samassa paikassa isä ja äiti.

Pyhäkoulunopettaja (pidä Kaisa ja Juha –nukkeja kädessä): Minäpä kerron teille lapsoset taas jotakin...itse asiassa lapset, tämä liittyykin seuraavaan käskyymme, kuudenteen käskyyn. Jumala tahtoo suojella ja siunata perhettä, ja tahtoo sen pysyvän eheänä kokonaisuutena, jossa on sekä isä että äiti. Kuudes käsky kuuluu seuraavasti (näytä käskyteksti): ” *Älä tee aviorikosta* ” (Toista käsky lasten kanssa uudelleen). Jumala tahtoo suojella äidin ja isän paikan perheessä eikä tahdo kenenkään muun ottavan sitä heiltä pois. Kun isä ja äiti ovat menneet naimisiin, Jumala tahtoo, että he elävät yhdessä koko elämänsä ajan, eli kunnes toinen puolisoista kuolee. Siksi Jumala ei esim. tahdo Kaisan ottavan toista miestä siihen tai Juhan ottavan toista naista. Kun vanhemmat pysyvät yhdessä, niin kotikin pysyy ehjänä.

Laita käsky ja numero käskytauluun.

Käskyt – rap: laula/lausu lasten kanssa vuorolauluna (onko laulettu viimeksi?)

Lapset leikkaa ja liimaa kuvavihjeen ja käskyn tai ottaa ne kotiin mukaan.

Askarteluehdotus: Hanki muovisia rinkuloita/piippurassia tms. = sormus (2 ”sormusta”/lapsi). Sido sormukset UMPISOLMUUN lasten kanssa ja kerro, että Jumalan tahto on että vanhemmat pysyvät yhdessä koko elämänsä ajan. Sormuksiin voi myös liittää sopivan Raamatunkohdan.

8.KERTA:

7. käsky: *Älä varasta.*

Martti Luther, Vähä katekismus:

Mitä se merkitsee? Vastaus:

Meidän tulee niin pelätä ja rakastaa Jumalaa, että emme anasta lähimmäisemme

rahaa tai omaisuutta emmekä hanki sitä itsellemme petollisella kaupalla, vaan autamme häntä kartuttamaan ja suojelemaan omaisuuttaan ja toimeentuloaan.

Raamatunkohdat: 2. Moos. 20:15

PYHÄKOULUN KULKU

Läsnäolotaulu: ohjaa lapset hakemaan omat nimilappunsa ristikstä, tee uusille pyhäkoululaisille nimilappu

Lauluehdotukset: Jeesuksen rakkaus (LHLK s. 35), Anna anteeksi (LT 107, LVK 101, LV 60), Käsi kädessä (LV 106, LVK 36)

Rukous: omin sanoin

Vihjepussukka: suklaapatukka selän takana, pyydä 1-2 apuria nostamaan kuvavihje ja näyttämään se muille. Kysele mitä näkevät. Aseta kuvavihje laintauluun.

Havainnoiva kertomus

Tausta: olohuone ja autotausta, suklaapatukka

(Alussa vain Ville ja Veera esillä. Vilellä suklaapatukka selän takana)

Veera: Äiti! Isä! Mistä Ville sai suklaapatukan? Minä tahdon samanlaisen!

Kaisa: Suklaapatukan? Juha, ostitko sinä suklaapatukoita tänään ruokaostosreissulla?

Emmekö me juuri keskustelleet makean syönnin vähentämisestä tässä talossa?

Juha: Niinhän me keskusteltiin...eikä minulla ole aavistustakaan, mistä Ville on suklaansa saanut. Ville, mistä sinä sen sait? Petterikö sen sinulle antoi?

Ville: Joo, sain sen Petteriltä viime viikolla, kun kävin hänen luonaan ja säästin patukan. Petteri on kyllä kiva kaveri, kun se antaa karkkiakin.

Pyhäkoulunopettaja: Villen isä ja äiti menivät hetkeksi toiseen huoneeseen (siirrä heidät sivummalle)...heillä oli hiukan keskusteltavaa. Juha kertoi, miten Ville oli niin kovasti halunnut isän ostaa karkkia tänään kaupassa. Sillä välin, kun isä oli hakemassa maitoa kauppakärryihin, Ville oli pujahtanut karkkiosastolle. Juhalla oli paha aavistus asiasta. Hän mietti, olisiko Ville päätenyt ottamaan suklaapatukan maksamatta sitä, toisin sanoen varastamaan sen.

(Vaihda autotausta) No niin, Vilellä oli seuraavana päivänä yleisurheilu harjoitukset, ja isä vei Villen sinne. Ville haukotteli koko matkan harjoituksiin. Hän oli kovin väsynyt. Uni ei ollut tullut illalla, vaan keskustelu suklaapatukasta vaivasi hänen mieltään. Jollain tavoin hän myös aisti, että isä oli täysin tietoinen siitä, mistä hän oli suklaapatukan todellisuudessa saanut. Ville alkoi mielessään puolustella tekoaan: "Ovathan ne kaupat täynnä karkkia! Ei siinä nyt yhden suklaapatukan katoaminen paljoa paina. Kaiken lisäksi, mitäs ei isä antanut minun ostaa karkkia!" Ville oli huonolla tuulella koko loppupäivän ja pian oltiinkin taas illassa ja oli aika mennä nukkumaan. Ville oli väsynyt, mutta unta hän ei saanut. Lopulta hän päätti mennä isän ja äidin luo ja kertoa, mitä oikeasti oli tapahtunut.

Seitsemäs käsky kertoo meille, että on väärin ja Jumalan tahdon vastaista ottaa jotakin, mikä kuuluu jollekin toiselle. Seitsemäs käsky kuuluu näin (näytä käskyteksti): *Älä varasta* (Toista käsky lasten kanssa uudelleen). Sen sijaan Jumala tahtoo meidän olevan varmistamassa sen, että tuon toisen ihmisen tavara, omaisuus ja raha on suojeltu.

No niin, vielä lopuksi kysyn teiltä lapset, minkälaisia ehdotuksia teillä on Villelle, miten hän voisi toimia omassa tilanteessaan, kun hän on varastanut suklaapatukan? Pitäisikö hänen pysyä vain hiljaa vai kenties pyytää joltain anteeksi? (Ota lapsilta ehdotuksia vastaan, ja kerro sitten että Villen tulisi pyytää anteeksi Jumalalta, kauppiaalta ja perheeltään ja maksettava patukka kauppiaille.)

Laita käsky ja numero käskytauluun.

Käskyt – rap: laula/lausu lasten kanssa vuorolauluna. (onko laulettu viimeksi?)

Lapset leikkaa ja liimaa kuvavihjeen ja käskyn tai ottaa ne kotiin mukaan.

9.KERTA:

8. käsky: *Älä lausu väärää todistusta lähimmäisestäsi.*

Martti Luther, Vähä katekismus:

Mitä se merkitsee? Vastaus:

Meidän tulee niin pelätä ja rakastaa Jumalaa, että emme puhu lähimmäisestämme perättömiä, petä hänen luottamustaan, panettele häntä tai tahraa juoruilla hänen mainettaan, vaan puolustamme häntä, puhumme hänestä hyvää ja tulkitsemme kaiken hänen parhaakseen.

Raamatunkohdat: 2. Moos. 20:16

PYHÄKOULUN KULKU

Läsnäolotaulu: ohjaa lapset hakemaan omat nimilappunsa ristikstä, tee uusille pyhäkoululaisille nimilappu

Lauluehdotukset: Jeesus meitä rakastaa (SK 409, LVK 69), Käsi kädessä (LV 106, LVK 36), Vielä tilaa on (LV 160, LVK 32, LHLK s.50)

Rukous: omin sanoin

Vihjepussukka: Poika kuiskaamassa toiselle pojalle, pyydä 1-2 apuria nostamaan kuvavihje ja näyttämään se muille. Kysele mitä näkevät. Aseta kuvavihje laintauluun.

Havainnoiva kertomus

Tausta: lastenhuone, eskari ja leikkikenttä, hahmojen kasvot (opettaja, Kaisa ja Kasper)

Ville: Moikka taas! Sujuiko teillä viikko mukavasti? Eskarissa käynti on aikaa vievää puuhaa. Olen oppinut paljon uusia juttuja, mutta lukea minä osasinkin jo ennen eskarin alkua. Luulenpa, että olen nopein lukija koko ryhmässä!

Ville (Kaisa tulee): Ai, hei äiti! Sain kotitehtävät valmiiksi. Saanko mennä leikkikentälle?

Kaisa: Hyvä Ville, niin sitä pitää! On kuitenkin jotain, mistä tahdon keskustella sinun kanssasi Ville ennenkuin menet ulos.

Ville: No mistä?

Kaisa: Miten eskaripäivä meni? Tapahtuiko mitään erityistä tänään?

Ville: Kuten kerroin, minulla menee tosi hyvin eskarissa. Olen vissiin ryhmän nopein lukija ja opettaja antoi minun lukea yhtä kirjaa ääneen koko ryhmän edessä...joten aikas hyvä päivähän se oli...

Kaisa: Aikas hyvä?

Ville:

Kaisa: Opettaja soitti tänään, ja kehuskeli kovin lukutaitoasi...valitettavasti hänellä oli muutakin asiaa. Hän kertoi uudesta eskarilaisesta, joka aloitti muutamaa päivää muita myöhemmin. Mikäs hänen nimensä olikaan... Kasper se taisi olla.

Pyhäkoulunopettaja: Opettaja oli huolissaan, kiusattiinko Kasperia tänään vai tulkitsiko hän tilanteen väärin. Hän ei ollut varma, kuka oli aloittanut kiusaamisen, mutta hän halusi varmistaa, että jokaisen eskarilaisen vanhemmat keskustelisivat asiasta lapsensa kanssa kotona.

Kaisa: Ville, tiedätkö sinä tästä Kasperin kiusaamisesta jotakin?

Ville: Ei kukaan Kasperia töninyt eikä tehnyt muutenkaan mitään pahaa hänelle...tauolla hän oli yksin, mutta kai hän siitä sitten, kun tottuu eskarin tapoihin.

Kaisa: Miksi et kysynyt häntä mukaan peliin? On todella tärkeää, että uudet lapset voivat kokea olonsa turvalliseksi ja osaksi porukkaa heti ensimmäisinä päivinä.

Ville: Hän on niin hiljainen, että ajattelin, ettei hän varmaan edes halua viettää aikaa muiden kanssa.

Kaisa: Muistatko Ville minkälainen sinä olit ensimmäisenä eskaripäivänä? Oletko koskaan edes puhunut Kasperin kanssa?

Ville: No en oikeastaan, mutta luokkakaverini Jussi kertoi, että hänen isänsä on todella rikas ja kuuluisa ja että Kasper on kauhean leuhka asiasta...joten kukaan ei sitten oikein halunnut edes tutustua häneen.

Juha: Eli tämä sinun Jussi –"kaverisi" kertoi koko eskariryhmälle, että Kasperin isä on rikas ja että Kasper itse on asiasta leuhka? Mistä hän sellaisen tiedon sai? Vierailiko Jussi Kasperin kotona ennen kuin hän aloitti koulun?

Ville: Jussi on Kasperin naapuri...en tiedä oliko hän käynyt heillä kylässä, mutta hän kertoi nähneensä muuttoauton muuttamassa kaikkia hienoja ja kalliita huonekaluja Kasperin asuntoon...

Juha: ...ja tämän perusteella siis Kasper on leuhka?

Ville: Niin....no, eipä se ole kauhean reilusti päätelty.

Kaisa ja Juha: Eipä niin. Tiedät Ville, mitä sinun tulee tehdä – pyytää Kasperilta anteeksi ja olla hänen kaveri, vaikka kukaan muu ei olisi.

Pyhäkoulunopettaja: Lapset, tämä kertomus johdatti meidät kahdeksanteen käskyyn, joka kuuluu seuraavasti (Näytä käskyteksti): ”*Älä lausu väärää todistusta lähimmäisestäs.*” (Toista käsky lasten kanssa uudelleen) Elämämme aikana tapaamme ihmisiä, jotka valehtelevat ja levittävät väärää juttuja toisista ihmisistä. Sitä sanotaan henkilön kunnian mustamaalaamiseksi tai panetteluksi. Joskus me saatamme olla niitä ihmisiä. On helppoa olettaa ja arvata, mitä ihmiset ovat tarkoittaneet sanomisillaan ja tekemisillään – mutta aika usein arvauksemme on enemmän tai vähemmän väärä. Valheiden ja olettamusten levittäminen, niin kuin tapahtui Villen eskariryhmässä, voi pilata jonkun maineen.

Nyt minulla on teille kysymys lapset: Mitä Villen ja toisten esikarikavereitten tulisi tehdä tuossa tilanteessa? (ota muutamia ehdotuksia) - Kyllä, tutustumalla itse häneen.

Jumala siis tahtoo suojella myös jokaisen meidän maineemme. Vaikka kaverimme olisikin tehnyt jotain väärää, emme kerro sitä kenellekään levittääksemme juorua eteenpäin. Jos kerromme asiasta jollekin, meidän tulee tehdä se kaverimme parhaaksi. Voimme kysyä, auttaako se häntä, jos kerron aikuiselle. Tuolloin luotamme, että aikuinen toimii myös kaverimme parhaaksi kertoessaan tälle, mikä oli väärin tehty.

Nyt on Villen, Veeran, Juhan ja Kaisan aika sanoa heippa, ja ensikertaan...joka onkin lapset meidän viimeinen kertamme Villen, Veeran, Kaisan ja Juhan kanssa. Ensi kertaan siis!

Laita käsky ja numero käskytauluun.

Käskyt – rap: laula/lausu lasten kanssa vuorolauluna (onko laulettu viimeksi?)

Lapset leikkaa ja liimaa kuvavihjeen ja käskyn tai ottaa ne kotiin mukaan

10. KERTA

9. käsky: *Älä tavoittele lähimmäisesi omaisuutta*

Martti Luther, Vähä katekismus:

Mitä se merkitsee? Vastaus:

Meidän tulee niin pelätä ja rakastaa Jumalaa, että emme petokseen turvautuen tavoittele lähimmäisemme perintöä tai kotia emmekä ota sitä haltuumme lain ja oikeuden varjolla, vaan auliisti autamme häntä säilyttämään sen.

10. käsky: *Älä tavoittele lähimmäisesi puolisoa, työntekijöitä, karjaa äläkä mitään, mikä hänelle kuuluu.*

Mitä se merkitsee? Vastaus:

Meidän tulee niin pelätä ja rakastaa Jumalaa, että emme houkuttelemalla, pakottamalla tai vieraannuttamalla riistä lähimmäiseltämme hänen vaimoan, palvelusväkeään tai karjaansa, vaan kehotamme kaikkia pysymään tehtävissään ja täyttämään velvollisuutensa.

Raamatunkohdat: 2. Moos. 20:17, 2. Moos. 32, 2. Moos. 34:1, 5. Moos. 5:22, Room. 8:1-4, 2. Moos. 34:27–28

PYHÄKOULUN KULKU

Läsnäolotaulu: ohjaa lapset hakemaan omat nimilappunsa ristikstä, tee uusille pyhäkoululaisille nimilappu

Lauluehdotukset: Jeesuksen rakkaus (LHLK s.35), Anna anteeksi (LT 107, LVK 101, LV 60), Milläs minä pääsisin taivaaseen (LVK 95), Jumalan kämmenellä (LV 99, LT 67, LVK 71, LHLK s. 32)

Rukous: omin sanoin

Vihjepussukka: Kaksi naista keittiössä, pyydä 1-2 apuria nostamaan kuvavihje ja näyttämään se muille. Kysele mitä näkevät. Aseta kuvavihjeet laintauluun.

Havainnoiva kertomus

Tausta: auto tausta, Siinain vuori, Mooses heittävässä laintauluja, kultaisen sonnin peittävä pala

(Auto tausta, esillä koko perhe)

Veera: Hei ystävät! Minä tässä, Veera! Mepäs ollaan nyt perheellä reissun päällä. Käyttökö te joskus koko perheellä jossain kylässä? Me käymme ja meillä myös käy usein vieraita kylässä. Juuri nyt olemme matkalla kotiin yhdeltä vierailulta. Äiti ja isä ovat keskustelleet jo tovin vierailusta.

Juha: Kuulepa Kaisa.

Kaisa: Niin Juha?

Juha: Katsos kulta, keskustelin Järvisen isännän kanssa niistä sen moottoripyöristä vierailun aikana, ja hän sanoi, että on ajatellut päästä eroon yhdestä niistä...enkös minä voisi avittaa ystävää hädässä...

Kaisa: Hm. Enpä tiedä Juha...me naisväki puolestaan keskityimme kahlaamaan läpi kaikkia niitä astioita, joita heillä oli kaapit pullollaan. Rouva Järvinen yritti löytää meille oikeanlaisia tarjoiluastioita ja näytti turhaantuneelta yrittäessään löytää tiettyjä

jälkiruokakulhojaan kaiken muun keittiötavaran seasta. Näin hänellä olevan paljon juomalaseja hyllyillään...ja muistelin, että meiltä niitä on hajonnut useita viimeaikoina...

Kaisa: Mitenkäs on Juha, pitäisikö minun soittaa heille ja sanoa, että me voitaisiin olla avuksi?

Ville: Iskä, iskä! Kun minä tulen aikuiseksi ja muutan pois kotoa, kysyn aina kavereita antamaan heidän tavaroitaan minulle...isä, sinä olet aina neuvonut käyttämään rahaa viisaasti, niin tämä jos jokin säästäisi minulta paljon rahaa! Eikö niin isä?

(hiljaisuus...katso jännittyneenä ja ymmällään lapsiin)

Pyhäkoulunopettaja: Niinkö lapset? Olisiko se oikein, mitä Ville sanoi? Entäpä mitäpä ajattelette vanhempien, Juhan ja Kaisan ajatuksista? (tässä voi kysyä mielipidettä peukku ylös/alas taktiikalla). No voiko joku kertoa, miksi se oli oikein, tai miksi se oli väärin (valitse muutama käsi).

Kyllä, Villen idea ei kyllä ollut kovin hyvä. Miettikääpäs, jos te vain aina ottaisitte kaveriltanne leluja, jos hänellä mielestäsi näyttäisi olevan liian paljon leluja. Kaverisi saattaisikin antaa jotain sinulle niistä lahjana, mutta sen sijaan, että odottaisit hänen jotain tarjoavan, sinä tarjoudut ottamaan, mistä eniten satut pitämään.

Jumala on tahtonut suojella meitä toistemme ahneudelta ja hän on antanut siihen liittyen meille käskyn tai oikeastaan käskyjä. Meillä ne on jaoteltu kahdeksi, mutta otamme ne molemmat samalla kertaa esille. Yhdeksäs käsky kuuluu näin (näytä käskyteksti): *”Älä tavoittele lähimmäisesi omaisuutta”* ja kymmenennessä käskyssä Jumala sanoo (näytä käskyteksti): *”Älä tavoittele lähimmäisesi puolisoa, työntekijöitä, karjaa äläkä mitään, mikä hänelle kuuluu.”* (Toista käskyt lasten kanssa uudelleen).

Meillä on myös vielä yksi kertomus kesken. Muistatteko kertomuksen Mooseksesta, joka sai Jumalalta ne kaksi laintaulua (nosta Mooseksen kuva esille)? Mooses oli saanut Jumalalta tehtävän olla Israelin kansan johtajana, kun kansa matkasi halki erämaan Jumalan lupaamaa maata kohti. Kuka muistaa, mitä israelilaiset olivat tehneet, sillä aikaa kun Mooses oli vuorella (vaihda Siinain vuori tausta, sonni peitettyinä)? - Kyllä, he olivat pyytäneet Mooseksen veljen, Aaronin tekemään heille jumalan, kun Moosesta ei alkanut kuulua vuorelta (poista sonnia peittävä pala). Mitäpä sanotte, oliko se oikein? - Eihän se ollut. Jumala kielsi, ettei ihmisillä saanut olla mitään, mikä ottaisi hänen paikkansa.

Tullessaan alas vuorelta ja nähdessään kultaisen sonnipatsaan (ota pala pois sonnin kuvan edestä), Mooses suuttui ja rikkoi käskylaatat (lisää Mooses rikkomassa laattoja). Mutta sitten Raamattu kertoo, miten Mooses meni takaisin vuorelle ja tunnusti kansan synnin. Sitten Jumala käski Moosesta veistämään kaksi uutta kivitaulua, niin kuin ne ensimmäiset, ja Jumala käski Moosesta kirjoittamaan 10 käskyä niille.

Tällä kertaa lapset, näissä kertomuksissa oli myös meille muistutus siitä, miten meidän vanhempamme myös tekevät virheitä. Kaikki meistä, pienet ja suuret, nuoret ja vanhat olemme yhtäläillä Jumalan armon tarpeessa. Siitä muistutuksena lisäänkin tänne meidän ristiin oman sydämen, jossa lukee ”vanhemmat ja kaikki muut ihmiset” (joku lapsista voi viedä, jos aikaa). Kaikki ihmiset tarvitsevat Jeesusta ja hänen sovitustyötään ristillä. Jeesuksen tähden Jumala on luvannut antaa kaikki meidän syntimme anteeksi.

Laita käsky ja numero käskytauluun.

Käskyt – rap: laula/lausu lasten kanssa vuorolauluna (jos on aikaa)

Käskyjen kertaaminen:

Nosta järjestyksessä, yksi kuva symboleista kerrallaan esille ja anna lasten muistella, mikä käsky liittyy kyseiseen symboliin. Jos lapset tuntuvat osaavan ne hyvin, voit lisätä haastetta kysymällä käskyjä sekalaisessa järjestyksessä. Älä tee tilanteesta liian kilpailullista, vaan kehoita lapsia auttamaan toisiaan käskyjen muistamisessa.

Lapset leikkaa ja liimaa kuvavihjeen ja käskyn tai ottaa ne kotiin mukaan. Jos vihkosta on työstetty pyhäkoulussa, lapset saavat ottaa sen nyt viimeisellä kerralla kotiin. Nimiklipsut voivat vielä olla käytössä tulevissa pyhäkouluissa tai ne voi antaa mukaan kotiin.

Liite 1: Kuvia materiaalista

Kertomusten havainnointi

Käsky -taulu ja kuvavihjeet

Lasten nimilaput ristissä kiinni pyhäkoulukertojen välillä

Lähteet:

Mainosten kuvat: ClipArt

Hörkkö J. (2000) *Lasten Katekismus*. Uusitie. Helsinki

Raamattu (1992 käännös)

Vähäkatekismus:

<http://www.evl.fi/tunnustuskirjat/vahakatekismus.html#kymmenenkaskya>

Laulukirjat:

LT = Laulutuuli, toim. Pekka Kosonen. Lasten Keskus Oy, 2011

LV = Lasten virsi. Lasten Keskus Oy, 1997

SK = Siionin kannel. SLEY-kirjat Oy, 2000

LVK = Lasten veisukirja. toim. Risto Ranta-aho. Kirjapaja, 2011

LHLK= Lasten hengellinen laulukirja, toim. Leena Mäkinen, Espoo: Fazer musiikki, 1994

Laulu: Erkkilä V-M. (2012) Käskyt.

Saija Simanainen
Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen
lapsi-, varhaisnuoriso- ja perhetyön vastaava sihteeri
Lastenkodinkuja 1
PL 184, 00181 Helsinki
puh. 040-5054041
saija.simanainen@sley.fi

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Lehtori Terhi Salokannel-Stenberg
PL 4000
00079 Metropolia

TYÖELÄMÄN LAUSUNTO MARTTA LAAKSOSEN OPINNÄYTETYÖSTÄ SOSIONOMIN- TUTKINTOA VARTEN

Martta Laaksonen on tehnyt opinnäytetyönään Kymmenen käskyä lapsen arjessa – opetusmateriaalin pyhäkoulunopettajille ja muille kasvattajille. Tämä opetusteema sopii hyvin jatkoksi Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen lapsityön edelliseen materiaaliinprojektiin, joka oli Seikkaillen läpi Raamatun -raamattuopetus- ja pyhäkoulu materiaali Uuden testamentin keskeisestä sisällöstä.

Martan lapsilähtöinen lähestymistapa tärkeään ja haastavaan teemaan vaikuttaa toimivalta. Martan värikkäät opetus kuvat motivoivat aiheeseen ja elävöittävät kerrontaa. Materiaalia on testattu leiritilanteissa ja kahdessa pyhäkoulussamme. Tämänhetkisten suunnitelmien mukaan sitä tullaan käyttämään alkavan toimintakauden aikana kaikissa pyhäkouluissamme. Valtakunnallisen lapsityön haasteena meillä on erityisesti kymmenien vapaaehtoisten pyhäkoulunopettajien koulutus ja heidän työnsä ohjaaminen sekä opetusmateriaalin valmistaminen. Martan työ on erinomaisesti hyödynnettävissä erityisesti pienryhmiä ohjaavien vapaaehtoisten työn tukemisessa.

Martta on käynyt ohjauskeskusteluja sekä pastori Ari Norron, joka on tarkistanut opetustekstien teologisen sisällön että minun, työelämän edustajan kanssa. Martta on ollut innostunut työstään ja osoittanut asiaan perehtyneisyyttä. Hänen työnsä ohjaaminen on ollut helppoa, sillä Martalla on ollut kirkaana selvillä, miksi hän tätä työtä tekee ja mihin kysymyksiin kussakin keskustelussa etsitään vastauksia. Hän on ottanut työssään huomioon ohjaajien näkemykset ja kohderyhmänä olevat ohjaajat ja lapset. Asiat ovat edenneet sujuvasti. Työskentely on ollut itsenäistä, mutta Martta on koko työskentelyprojektin aikana pitänyt ohjaajaa hyvin ajan tasalla työnsä etenemisestä. Martta on löytänyt toimivia ratkaisuja projektin aikana esiin nousseisiin yllättäviinkin tilanteisiin. Opinnäytetyön kirjallisen raportin rajaaminen tietyistä tilanteista saatuun palautteeseen osoittaa kypsyyttä.

Kirkkonummella 29.8.2012

Saija Simanainen
lehtori
Sleyn lapsi-, varhaisnuoriso- ja perhetyön vastaava sihteeri